

SAMUELI LA SEIA

Yá pò kú láe bee guu

Anabi Samueli pò wà àà tó kpà láe beee n a lá pò téio mé d̄baana gbezāna ũ. D̄baanapio mé gbéó m̄sina pò Lua n̄ díle Isailiõne, tó yá n̄ léo ũ. Aa zíkè læ plaplae: Aa de bùsu gbāadeo ũ, mé aa ea de lousisikpe gbẽ z̄õõ ũ lo e wàõ gé kía kpái Isailiõne. (1-7). Isailio ye d̄baana bee taaci lo, aa ye wàõ kía v̄le sa. Samueli d̄õ ké Lua mé Isailio kía ũ, āma Isailio gá nàwà, ã à kía kpàné, àà tón Saulu (8-10). I gēgēo, Saulu pākpa Luazi, ã Lua gĩ àà kíakēi. (11-15). Bee gb̄ea Lua èwaasona Davidi sè àà z̄õle Saulupi gb̄eu. Davidi nà zíkēa kí Sauluēwa, ã à d̄ókè n̄ kíakeyāõ, e à gè bàalè Saulupiē, asa Saulu ye à àà d̄ee. (16-30) lé Lua Saulu gbāalaoa n̄ Luapi gbāakāfia Davidiēo yá b̄õõlekewēē. Lápi láak̄i Saulu n̄ a n̄eõ ḡaga s̄is̄ipoleu ḡõõ pò aale z̄ika n̄ Filit̄eõ (31).

Lápi lé dadawēē ké Lua mé a gbéó kía ũ ado. Lua mé iko v̄imá, mé ì yáḡõḡõné. Sema Lua gbépio n̄ n̄ kiao lí misiilè, aalio z̄ike àà yáwa.

Elikana n̄ a gbéó

¹ Ḡõee ku Lama, Eflaiũ bùsu gus̄is̄ideu. Zufi buiē, àà tón Elikana, Yeloaũ néē. Eflaiũ bui pò w̄i me Zufipi mé Tou ì, ã Tou Elihu ì, ã Elihu Yeloaũpi ì. ² Elikana no v̄i mèn plaē, a s̄eia tón Ana, a plaade Penina. Penina mé n̄eade ũ, Ana s̄õ fiē. ³ W̄ē n̄ w̄eõ ḡõēpi ì b̄õ a w̄éleu à gé Silo Dii Ziḡõde s̄is̄ii, ã ì sa'owà. Eli n̄eḡõē

mèn plaɔ ɔfini ní Finɛasio ku we Dii gbàgbanaɔ ũ. ⁴ Goo pɔ Elikana sa'ò, ì a nòɔ kpa a na Peninawa ní a nɛgɔɛɔ ní a nɛnɔɛɔ pii, ⁵ ɔ ì a lɛɛ pla kpa Anawa, asa a yeaàziɛ, baa ké Dii aà kè fii ũ. ⁶ Aà gɔapi sɔ Ìɔ aà ke pɔɔpɔɔ aà fiike yáí, ké aà nòɛ e fɛɛ. ⁷ Maa Ìɔ kɛè wɛ ní wɛɔ. Tó Ana gè Dii kpéu, aà gɔapi ì aà ke pɔɔpɔɔ, ɔ ì ɔɔɔ à fua pɔble. ⁸ ɔ aà zá ì aà lá: Bóme n le, níɛ ɔɔɔ, ni pɔbleo ni? Akea n nòɛ ɔ̀ɔkpàì? Má dɛnɛ nɛgɔɛ mèn kwiao lé?

⁹ Ziɛwa ké aa ku Silo, aa pɔblè aa làa, sa'ona Eli zɔlɛa kilau Dii kpé kɛɛɛ, ɔ Ana fèɛ ¹⁰ ní nòɛyaa zɔɔɔ, à wabikè Diiwa ní ɔɔɔɔ maamaa. ¹¹ ɔ à lɛkè Diiwa à mè: Dii Zigɔde, to mapi n zòblena yá dɔngu! Ma wɛnagwa! Tó ma yá i sãnguɔ, mé n ma gba nɛgɔɛ, má aà kpama n pɔ ũ e aà wɛni léu, gɛ a taa'o aà miwa bauo.* ¹² Ké aà wabikɛa Diiwapi lé láaɔ, ɔ Eli lé aà gwa soee. ¹³ Ana lé yápi o a sɔue, aà lé mé lé ke úi'ui, i yá'o à bɔ a léwa gbɛɛ mào. Eli lé e vɛɛ lé aà dɛɛ, ¹⁴ ɔ a òè: Nyɔɔ vɛɛdɛ ke e bɔɛ ni? Mikɛ vɛɛwa. ¹⁵ ɔ Ana wèwà à mè: I ke maa no Baa! Nɔɛ pɔsiaden ma ũ, mi vɛɛ ge í gbãae mio. Máɛ a yá'ɔmaɔ siu Diiɛɛ. ¹⁶ Nsu mapi n zòblena dilɛ nɔɛ pã ũo. Ma nòɛ ɔ̀ɔkpaa ní ma kua bíli guuo mé tò máɛ wabikɛ la e tia. ¹⁷ ɔ Eli òè: Ta niɛ musu. Isailiɔ Lua n gba pɔ pɔ n a wabikèwa. ¹⁸ ɔ Ana mè: To mapi n zòblena yá kángu. ɔ à tà à pɔblè, aà oosisi làa.

Samueli ia

¹⁹ Ké gu dò, aa fèɛ káaukaau aa gè kùɛ Diiɛ. ɔ aa àa tà ní bɛ wéɛu Lama. Ké Elikana wùɛ ní a na

* **1:11** Nao 6.5

Anapio, aà yá d̀ Diigu. ²⁰ Wē bee ̃ à n̄s̄i à n̄e'í ḡõe ũ, ̃ à t̄kpàè Samueli,† asa à m̀: Ma aà wabikè Diiwae.

²¹ Ǿ Elikana f̄ele ní a bed̄eɔ p̄ii, aa èa gè sa p̄ó w̄i o wē ní w̄e o i Diiwa, aai lé p̄ó wa k̀wà flabo. ²² Ama Ana i ḡeo. A ò a z̄áe: Tó n̄épi k̀, ̃ má gé aà ɔbi Diie, i ḡõ àò ku we ḡɔɔpii. ²³ Ǿ aà z̄á òè: Lá à k̀ene maa ke. Káma bo e aà k̀. Dii to yápi ken̄e. Ǿ n̄ɔepi a n̄e gwà e à gè k̀.

²⁴ Ké à k̀, ̃ à aà sè g̀èò Lua kp̄eu Silo ní zugaae w̄è àāo ní p̄ɛtio koko do ní v̄ēo t̄u do. N̄épi k̀ ḡõgb̄ana ũ. ²⁵ Aa ḡaaepi k̀lokpa, ̃ aa gè ní n̄épio Eli k̄i. ²⁶ Ǿ Ana òè: Baa, ḡáafaak̄eme! N n̄ kua, máme má n̄ɔe p̄ó ze lé wabike Diiwa ní wáa la ũ. ²⁷ Née bee wabi má k̀ Diiwa, ̃ à ma gba p̄ó p̄ó má gb̀awapi. ²⁸ A yáí ma m̄o aà kp̄ái Diiwa, aàò ku aà p̄ó ũ e a w̄eni léu. Ǿ aa k̀le Diie we.

2

Ana Dii s̄aukpa (Luk 1.46-55)

¹ Ǿ Ana Dii s̄isi à m̀:
Ma n̄̄e lé yáal̄o Diiwa,
ma mi daa ía Dii yáí.
Mále p̄onake ma ib̄ēɔwa,
ma p̄o k̀ena ké à ma suabà.
² Gb̄e kua adoa lán Diiwao,
gb̄e ku laaàwao,
gb̄esie ku lán wá Luawao.
³ Asu yábole ní ȳ̄oo,
ásu to walayá bo á léuo,

† 1:20 Bee m̀ Dii má.

asa Dii Lua mé yápiidōna ũ,
ōme ì wá yákeaw yō.

⁴ Negōnaow sá è'ε,
funaw gbāa do ní pi.

⁵ Gbé pó kà yāaw lé gbewi ble yáí,
nōa lé gbé pó àle ní de yāaw de lo.
Fiiw ne'í soplapla,
mé negōedasi'inaow lé ibaba.

⁶ Dii mé ì to gbé ga,
mé ì to gbé àw ku.
Ōme ì to gbé gē tíu,
mé ì ge vu.

⁷ Dii mé ì mó ní taasio ní namao,
ì otōle gbēowwa, ì gbēow káfí.

⁸ I wēnadeow bo luutēu,
ì taasideo bo tūu'eu.
I ní zōle gudoū ní kíabuiw,
ì to aa kpalable ní gawio.

Asa tōole zímpelēá Dii pōe,
ō à dúnia kàlewà.

⁹ I a yāmanaow dedekíi dōané,
ì vāikēnaow dēonzō gusiau.
Gbēe a fō dēene ní azía gbāaoo,

¹⁰ Dii a a ibeow úlw.
A pala a ibeowwa za musu,
a yákpalekeńno dúnia lé léu.
A gbāa pisi kía pó á kpàe,
a gbé pó á sèpi mi daè ía.

¹¹ Ō Elikana tà a be wéleu Lama, ō negōepi gō, àle zíkē
Diiē ní sa'ona Elio.

Eli negōow

12 Eli negõɔá né pãɔne, aa Dii dõo. 13 Yá pò sa'onapio ì kenén ke: Tó gbé sa'ò, gɔɔ pò àle nò fùuke, sa'ona ìwae ì mó ní saa gën àaõo kũa. 14 Ǿ ì si ta ge oo ge mò oo guu, ã sa'ona ì pò pò saapi b̀ò se a pò ù píi. Màa aal ke Isaili pò mò Siloɔne píi. 15 Baa e wàò gé nò kpasai a nísi láa, sa'ona ìwae ì m̀ o gbé pò sa'òpie: Nòo kpa sa'onawa aà kpasaa, asa a we nò fùukea simao, sema a bùsu. 16 Tó gbépi dè: Má nòo kpasaa gĩa a nísi láae, pò pò ní yei ní sé sa, ã ìwapi ì me: Aawo! Kpaa g̀ò! Tó n gi, má sí ní gbãaoe. 17 Ewaasopio duuna z̀ò Dii maamaae, asa aale saka aà sa'onɔɔue.

18 Negõena Samueli s̀ ìo z̀ike Dii ní sa'o'ulao daa. 19 Aà da ì gomusu néna z̀è. Lá àle mó sa'oi ní a z̀áo wē ní wēo, ã ì m̀oè. 20 Eli ì samaa'o Elikanae ní a napio ì me: Dii n gba né l̀o ní n nɔpio, né pò à aà wabikè a kpà Diiwapi gēe ù. Ǿ aal tá ní be. 21 Ǿ Dii èfaaikè Anaè, à èa ne'ì mèn s̀o, g̀e àaõ, nɔe pla. Negõena Samueli s̀ àle z̀òkũ Dii z̀í.

22 Eli zikù maamaa, à yá pò a néo lé ke Isailiɔne mà pii ní lá aal wúle ní nɔe pò aal z̀ike kpaaũkpe kpeleɔ. 23 Ǿ à ní lá à mè: Bóme tò àle yãke màai? Má mà gbépii lé á yãvãipi o. 24 Asu ke màao ma néo! Bao pò má mà, àle fáaa Dii gbéɔ guupi maao. 25 Tó gbé duunakè a gbédeee, Lua a aà misi, ama tó gbé duunakè Diiè, déme a aà misii? Ǿ aa g̀í ní mae yãmai, asa Dii zè ní ní dedea yáoe. 26 Negõe Samueli s̀ àle z̀òkũ, àle káfi. Iò na ní Diio ní gbépiio.*

Asi b̀èe oa Eli néo yá musu

* 2:26 Luk 2.52

27 Ǿ Lua gbēe mo ò Eli: Dii mē, gɔɔ pɔ́ n̄ dezi Aalona bēdeɔ lé zɔble Falaɔɔe Egipi, a bɔ mɔmá wásawasa, 28 Isaili buiɔ guu píi ɔ̄ a n̄ dezi Aalonapi sè a gbàgbana ũ. Ǿ à a gbagba à tulaletikàe téa n̄ sa'o'ulao daa. A mē a sa pɔ́ Isailiɔ̄ i a pɔ́ n̄isi káteu à tékū kpà aà buiɔwa píie.† 29 A mē bóm̄e tò i a sa'onɔɔ zɔ́ n̄ gbáo n̄ gba pɔ́ á d̄ile wàli m̄oɔe a kpéuoi? A mē b̄oyá̄i ni n̄ n̄éɔ dile deala, ɔ̄ ále mekpa n̄ a gbé Isailiɔ̄ sa'onɔɔ maaoi? 30 Bee yá̄i Dii Isailiɔ̄ Lua mē, á d̄ile yáa n̄ buiɔ n̄ n̄ dezi buiɔ mé aaliɔ a gbagba gɔɔpii, áma tia i we beei bo. A mē gbé pɔ́ a kpelà ɔ̄ á aà kpela, mé gbé pɔ́ sakàagu a ke pɔ́ ũo. 31 Ma! A mē gɔɔe a m̄ó, á ke n̄ be ḡɔgb̄aaɔne sàabu n̄ n̄ de bēdeɔ. Mae zie aɔ ku n̄ ua bo. 32 Nyɔ̄ taasi e n̄ be. Baa tó a ɛf̄ai písi Isailiɔ̄ne píi, maezie aɔ ku n̄ uao e gɔɔpii. 33 N̄ uadeɔ ɛe gaga píie. N̄ gbé pɔ́ i aà bɔ a gbagbaziuo, a to n̄ wé wo n̄ ɔɔbo, n̄ pɔ́ i siakū. 34 N̄ né gbēɔn pla Ǿfini n̄ Finasio aa gaga gɔɔ doũ z̄i an pla m̄piiie. Bee aɔ deɛe seela ũ ké yá pɔ́ má ò a ke píie. 35 Dii mē á gbé sé sa'on náaide ũ, i a p̄eã ke lá á yeiwa. A aà buiɔ zedɔ gíũgiũ, aɔ z̄ike gbé pɔ́ á kpá kía ũe gɔɔpii. 36 N̄ bui pɔ́ ḡòɔ mo kulekèè ɔ̄a ge p̄ɛe yá̄i, aai m̄e: Sa'onzīe daw̄ɛe wà ke, wí e wàɔ ble yɔɔna ble.

3

Dii lezua Samuelizi

1 N̄eḡɔe Samueli lé z̄ike Dii n̄ Eli. Gɔɔ bee Dii yá lí dede gbéwa m̄ɔmɔɔo, mé wépungu'ea i liguo.
2 Gɔɔewa Eli wúlea a kpea. Aà wé bùsa, àle gu'e

† 2:28 Nao 18.1-10

maamaa lo. ³ Samueli wúlea Dii kpéu, gu pò Lua kpagolo kúu. Lua kpé filia i gao. ⁴ Ǿ Dii lezù Samuelizi. A wèwà à mè: Má ké! ⁵ Ǿ à bàalè gè Eli kíi à mè: N lezùmazi nolo? Ma mo. Ǿ a òè: Mi lezunzio. Ge ò wúle. Ǿ à èa gè wùle. ⁶ Dii èa lezuaàzi lo, ò à èa gè Eli kíi à mè: N lezùmazi nolo? Ma mo. Ǿ à mè: Ma né, mi lezunzio. Ge ò wúle. ⁷ Samueli Dii dõ gíao, Dii yá i dedewà yāao. ⁸ Dii èa lezuaàzi a gën àaõde, ò à fèle gè Eli kíi lo à mè: N lezùmazi nolo? Ma mo. Ǿ Eli dõ sa ké Dii mé lé lezu èwaasonapizi. ⁹ Ǿ a òè: Ge ò wúle. Tó à lezùnzi sa, ní me: Yā'o Dii, n zòblena swá dõ. Ǿ Samueli gè wùle a wúlekíi.

¹⁰ Dii mò zè we, à lezuaàzi lá a kè yāawa à mè: Samueli! Samueli! Ǿ Samueli mè: Yā'o Dii, mapi n zòblena ma swá dõ. ¹¹ Ǿ Dii òè: Ma! Má yāke Isailio guu, gbé pò a baomà a keke swāwēe. ¹² Goo bee má àsi pò má ò Eli bedeo yá musu ke pii za a daaleawa e a midεawa. ¹³ Má òè má tó yá lío wi aà bedeo musu e goo pii vāi pò a a yá dõ yái, ké aà néo rízia kpebò, mé i rí zùukεo yái. ¹⁴ Bee yái ma legbè Eli bedeo yá musu ma mè: Sa'oa ge gbadaa a Eli bedeo tàae kémá bauo.

¹⁵ Samueli wùle e gu dõ, ò à Dii kpé gbaò wèwē. A wépungu pò á è oa Eliε vía ví. ¹⁶ Ǿ Eli aà sìsi à mè: Samueli ma né! A wèwà à mè: Má ké! ¹⁷ Ǿ à aà là à mè: A òne kpelewa ni? Nsu yápi ulεμεεo. Tó rí yá pò a òne kee ulεμεε, Lua yāpāsíkεne bèebēe! ¹⁸ Ǿ Samueli yápi síuè pii, i a kee ulεεo. Ǿ Eli mè: Diin aà ũ. Lá à kèè maa, aà ke.

¹⁹ Samueli lé zõkū mé Dii kuaànò, i to yá pò a ò lèle pāo. ²⁰ Ǿ Isaili pò kú za Dã e Beεεbaò dõ pii

sa ké Samueliá Dii ãnabie síana. ²¹ Dii ìò bọ̀ àò mọ̀ Samueliwa Silo, gu pọ̀ à azíà òlòuè káau. I yá'òè, ò Isailio lé àà yãma píí.

4

Filitēo Dii kpagolo sia

¹ Isailio b̀̀le g̀̀è Filitēowa ziu. Aa b̀̀okpà Ebezezee, Filitēo s̀̀ Afeki. ² Filitēo z̀̀'òp̀̀o aa g̀̀èò Isailiowa. Ké z̀̀ gb̀̀akù, ò Filitēo Isailio bl̀̀è, aa ǹ̀ d̀̀ede z̀̀lau we gb̀̀èon òaa bao (4.000) taawa. ³ Ké Isailio s̀̀ ǹ̀ b̀̀ou, an gb̀̀èz̀̀òò m̀̀è: B̀̀yãí Dii t̀̀ Filitēo wá bl̀̀è gb̀̀ái? Wá ge Dii bàakuawaǹ̀o kpagolo sé Silo wá sud̀̀ àò kúwaǹ̀o, ké aali wá b̀̀o wá ibeèò z̀̀í. ⁴ Ọ̀ aa gb̀̀éò z̀̀í Silo aa g̀̀è Dii bàakuań̀̀o kpagolo s̀̀è s̀̀ò. Ọ̀me Dii Zig̀̀de kiblekii ù malaika g̀̀s̀ladeò z̀̀nguo.* Eli né gb̀̀èon plao Ọ̀fini ǹ̀ Fineasio kú ǹ̀ kpagolopio we. ⁵ Ké wá kàò Isailio b̀̀ou, aa k̀̀a wiiwa ǹ̀pii e t̀̀òle d̀̀è. ⁶ Ké Filitēo wiipi mà, aa m̀̀è: B̀̀ó wii gb̀̀aa mé d̀̀o Ebeluo b̀̀ou? Ké aa d̀̀ò Dii kpagolo mé p̀̀la ǹ̀ b̀̀ou, ⁷ v̀̀a ǹ̀ kú aa m̀̀è: Diie p̀̀la ǹ̀ b̀̀ou. Yá g̀̀wáe sa! Yá bee taa i ke yãao. ⁸ Yá g̀̀wáe! Déme a wá b̀̀o dii gb̀̀api z̀̀í? Diipi mé yãm̀̀ Egipiòne guwaiwaiu. ⁹ Wá Filitēo wá s̀̀dile wá g̀̀ekekè. Tó wi ke màao, wá z̀̀ble Ebeluone lá aale blewèewae. Wá g̀̀ekekè, wí z̀̀kań̀o.

¹⁰ Ọ̀ Filitēo f̀̀le Isailiowa ǹ̀ z̀̀io aa ǹ̀ fú, ò an baade bàalè tà a be, an d̀̀edeà k̀̀ zài. Filitēo ǹ̀ k̀̀s̀edeò d̀̀ède gb̀̀èon òaas̀òò le baakwi (30.000). ¹¹ Aa Lua kpagolo sí mé Eli né gb̀̀èon plao Ọ̀fini ǹ̀ Fineasio g̀̀aga.

¹² B̀̀yãme bui gb̀̀e b̀̀ z̀̀lau, à bàalè g̀̀è Silo z̀̀beezi. A a p̀̀kasao ga k̀̀k̀, à b̀̀sukà a miu. ¹³ Ké

* **4:4** Bọa 25.22

à kà, à Eli lè z̄l̄ea k̄l̄au zé sae, àle gudã, asa aà s̄õ daa douo Lua kpagolo yáí. Ké gbépi gè wéleu, à baokpà wéledeone, ò aale sólo nípii. ¹⁴ Ké Eli wiipi mà à mè: Búbua bee bò máe? Ǿ gbépi kè kpakpa à ge oè. ¹⁵ Eli zi kà wè basoo plasai, aà wé gò sùii, àle gu'e lo. ¹⁶ Ǿ gbépi òè: Tia ma bo z̄l̄au, ma bo za we ní bao gbãe. Ǿ Eli aà là à mè: Bóme kè wei ma gbé? ¹⁷ Baokpanapi wèwà à mè: Isailio bàalè Filit̄eone, ò Filit̄eó ní dede dasidasi. N né gb̄eon plao Ǿfini ní Fineasio gàga lo. Filit̄epio Lua kpagolo simá lo. ¹⁸ Ké à Lua kpagolo yã'ò, Eli bò a k̄l̄au à lèle kpaanla wéle bíibole sae, ò aà waa gbòo à gà, asa à zikù mé gbé káae. A d̄õaa Isailione e wè blaе.

¹⁹ Eli né Fineasi na nosia, à kà ne'ia. Ké à Lua kpagolo sia bao mà ní a z̄ade gaao ní a z̄á gaao, ò à kùle à ne'í, asa nowãwã mòwàe. ²⁰ Ké àle kāsankе, gbé pó aa aà kúkūao òè: Nsu to vía n k̄ūo, n ne'í ḡõe ũ. Ama i wemáo, i ní yãdao. ²¹ Ǿ à tokpà népie Ikabodu† à mè: Isailio gawi ko'è, asa wà Lua kpagolo simáe, mé aà z̄ade ní aà z̄áo gàga lo. ²² A mè: Isailio gawi ko'è, asa wà Lua kpagolo simáe.

5

Lua kpagolo kua Filit̄eó k̄í

¹ Ké Filit̄eó Lua kpagolo sí, aa b̄òò Ebezezee aa tàò Asedoda. ² Ǿ aa gèò ní dii Daḡo kpéu, aa díle aà sae. ³ Ké gu d̄ò, Asedodadeo f̄ele káaukaau, ò aa è Daḡo lèle z̄íle a gb̄eu Dii kpagolo ae. Ǿ aa Daḡo se p̄ele a gb̄eu. ⁴ Ké gu d̄ò lo, aa f̄ele káaukaau, ò aa è Daḡo

† 4:21 Bee mè gawi ko'è.

lèlè zílè a gbèeu ló Dii kpagolo aε. Aà mi ní aà ɔ wòe kálèa kpèèlè bèewa. Aà gbɔu gò dilè ado. ⁵ Bee yáí Dagɔ gbàgbanaɔ ní gbé pɔ lé gē aà kpéu Asedodaɔ lí kèsepele aà kpé kpèèlè bèewao e ní a gbão.

⁶ Dii ɔtò Asedodadeɔwa, à ní ásookè à gbena kàngu, Asedodadeɔ ní a zɔewiadeɔ píi. ⁷ Ké Ase-dodadeɔ è màa, aa m̀è: Isailiɔ dii kpagolo a e àò kúwanɔ la ló, asa àlè ɔtɔwá ní wá dii Dagɔ pāsípāsíε. ⁸ ɔ aa gbéɔ zì aa ní kíaɔ kàaa píi, ɔ aa ní lá à m̀è: Kpelewa wá ke ní Isailiɔ dii kpagolooi? ɔ aa m̀è: Wà gèd Gata. ɔ aa gèd.

⁹ Ké aa kàd we, Dii ɔtò wélewedeɔwa ló, ɔ wélepi lòo. Dii gagyākàngu, gbena lírila píi néfēnen gbēzɔɔ. ¹⁰ ɔ aa gè ní Lua kpagolopio Ekeloni. Ké aale gèd, wélepideɔ wiilè aa m̀è: Wà gēwázi ní Isailiɔ dii kpagoloo, ké aa wá dede wá buiwaε. ¹¹ ɔ aa gbéɔ zì aa ní kíaɔ kàaa píi, aa òné: A Isailiɔ dii kpagolo se à taò a gbèu, ké asu wá dede wá buiwao yáí. Asa gaga tò wélepi lòoε, Lua ɔtòmá we maamaε. ¹² Gbena kà gbé pɔ aai gaɔgu, ɔ wélepideɔ wii ná luawa.

6

Èa taa ní kpagoloo Isaili b̀usuu

¹ Dii kpagolo kú Filitɔ b̀usuu e m̀o soplá, ² ɔ aa sa'oná ní m̀sokenaɔ kàaa, aa ní lá aa m̀è: Kpelewa wá ke ní Dii kpagolooi? A owēε lá wá ke wà taò a gbèu. ³ ɔ aa wèmá aa m̀è: Tó àlè tá ní Isailiɔ dii kpagoloo, ásu taò giio. A aà gba pɔ á tàae yáí, í gbágbá, í yá pɔ tò i ɔ gowáo d̄. ⁴ ɔ aa ní lá aa m̀è: Bó wá aà gba wà taò wá tàae yáii? Aa wèmá aa m̀è: A

vua pi lán gbenawa mèn sɔo n' énao lɔ mèn sɔo á kíaɔ dasileu, asa gyá doŋpi á lé n' á kíaɔ píie. ⁵ A á gbenao taa pí n' éna pɔ lé á bɔsu òkpaɔ, í Isailiɔ dii kpelað. A gí ɔ goiwá n' wá diiɔ n' wá bɔsuoá? ⁶ Bóyáí á ye swágbāake lá Egipiɔ n' Falaɔɔo kèwai? Lá à n' wetà e aa Isailiɔ gbàe aa tà, i dɔáguo lé? ⁷ Tiasa à ge zugo dafu ke, í mó n' zù neade mèn pla pɔ wi zuudané yāaoɔ. A gópi dɔné, í n' né pɔ ténziɔ kémá, à táńno n' kaau. ⁸ A Dii kpagolo sé da gópi guu, í vua pɔ pɔ ále kpásā á tàae yáio ka balu, í dile kpagolopi sae, í zuo ka zéu aa geð, ⁹ ío gwa. Tó kpagolo a bɔsu zé sè, àle gé Besemesi oi, òme vāi zɔɔpi zìwá. Tó i séle we sɔo, wíɔ dɔ ké òme ɔtòwáɔ, mi'lie.

¹⁰ ɔ aa kè màa, aa godò zù neade mèn plaɔne, aa n' néɔ kà kaau, ¹¹ ò aa Dii kpagolo dà gópiu n' balɔ pɔ vua énaɔ n' gbena taaɔ ku a guuo. ¹² ɔ zupio zesè tululu, aa Besemesi zé sè, aale gé, aale ɔɔɔ, aai lile ɔplaai ge zeeio. Filitē kíaɔ té n' kpe e Besemesi zòleu. ¹³ Besemesideɔ lé pòwena keke guzuléu. Ké aa wesè musu, aa kpagolopi è, ò an pɔ kèna a eawa. ¹⁴⁻¹⁵ Ké gópi kà Besemesi gbé Yozuee bugbea, ò à zè gbè gbène sae we. ɔ Levii buiɔ Dii kpagolopi bò n' balɔ pɔ vua pɔɔ ku a guuo, aa kàle gbè gbènepiwa. ɔ Besemesideɔ gópi lí zèezòe yàa ũ, aa sa pɔ wí a pɔ káteu à tékū ò Diiwa n' zupio. Gɔɔbeezi aa sa pɔ wí a pɔ káteu à tékū ò Diiwa n' sa páleɔ. ¹⁶ Filitē kía gbèɔn sɔoɔ yápi è, ò aa èa tà Ekiloni zìbeezi. ¹⁷ Vua gbena pɔ Filitēɔ kpàsā Dii n' tàae yáion ke: Asedoda pɔ do, Gaza pɔ do, Asekiloni pɔ do, Gata pɔ do, Ekiloni pɔ do. ¹⁸ Vua énaɔ ku lɔ Filitē meewiapiɔ dasileu, an kía gbèɔn

sɔɔɔ pɔ ũ. An mɛɛwɪa bɪɪdɛpɪɔ baade nɪ a zɔɛwɪaɔ. Gbɛ gbɛnɛ pɔ wà Dii kpagolo dɪlɛwà Bɛsɛmɛsɪ gbɛ Yozuee bugbɛapɪ mɛ a seela ũ e nɪ a gbão. ¹⁹ ɔ Dii Bɛsɛmɛsɪdɛɛɔ dɛdɛ, kɛ aa a kpagolo guu gwà yáí. A nɪ dɛdɛ gbɛɔn bàaɔkwɪɛ, ɔ wà búbuapɛ, kɛ Dii kaale zɔɔ kpànzɪ yáí. ²⁰ ɔ Bɛsɛmɛsɪdɛpɪɔ mɛ: Dɛmɛ a fɔ zɛ Dii Lua Kuaadoadepɪ aɛɪ? Wá kpagolopɪ kpásã dɛɔ kɪí sa nɪ? ²¹ ɔ aa gbɛɔ zɪ Kiliayaaliũdɛɔwa aa mɛ: Filitɛɔ sù nɪ Dii kpagoloo. A mɔ gɛ sɛ à suɔ á kɪí.

7

¹ ɔ Kiliayaaliũdɛɔ mɔ Dii kpagolopɪ sɛ aa tàò Abinadabu bɛ sɪsɪ musu. ɔ aa aà né Eleazaa dɪlɛ a dɔana ũ.

Samueli dɔaaa Isailiɔnɛ

² Kpagolopɪ ku Kiliayaaliũ à gɛgɛ, à kɛ we wɛ baɔɛ.*

Isailiɔ lɛ wiilɛ Diiwa mɪpɪí, aalɛ aà kɪí wɛɛɛ. ³ ɔ Samueli ò Isailiɔnɛ pɪí à mɛ: Tó a zɛ nɪ Diiɔ nɪ nɔsɛmɛndoo, à dii zɪlɔɔ nɪ Asetaatiɔ bɔlɛ á guu, í ázɪa kpa Diiwa, íɔ zɔblɛɛ ado, i á bɔ Filitɛɔ ɔzɪ. ⁴ ɔ Isailiɔ Baaliɔ nɪ Asetaatiɔ bɔlɛ nɪ guu, aalɛ zɔblɛ Diiɛ ado.

⁵ ɔ Samueli mɛ: A Isailiɔ pɪí, à kãaa Mizipa, mí awakpaɛ Diiɛ. ⁶ Kɛ aa kãaa we, ɔ aa itò aa kɔlɛ Dii aɛ. Gɔɔbeezi aa lɛyɛ aa mɛ: Wa duunakɛ Diiɛ. ɔ Samueli yãgɔgɔ Isailiɔnɛ Mizipa we.

⁷ Kɛ Filitɛɔ mà Isailiɔ kãaa Mizipa, ɔ an kɪaɔ gɛ lɛlɛimá. Kɛ Isailiɔ mà, vɪa nɪ kú, ⁸ ɔ aa ò Samueliɛ: Nsu ñyɔ nɪlɛo! Wii lɛ Dii wá Luawa aà wá sí Filitɛɔwa. ⁹ ɔ Samueli sãnɛ yɔmina sɛ, à sa pɔ wɪ a

* **7:2** 2Sam 6.2-4

pó káteu búu à tékū oò Diiwa, ò à wiilèwà Isailiõne. Ɔ Dii sĩaàno. ¹⁰ Ké Samueli lé sapi o, Filitēo lé mó Isailiõwa ní zío. Zibeezi Dii tò loupūnaa gbāa kè Filitēowa. Gili gèngu, ò Isailiõ ní ásookè. ¹¹ Ké Isailiõ bòle Mizipa, aa pè Filitēowa aa ní dede, aa ní kpá e Betekaa. ¹² Ɔ Samueli gbepèle Mizipa ní Senio zānguo, à tɔkpàè Ebenezer,† asa à mè: Dii mé dōwále e wa kaò la.

¹³ Beewa aa Filitēo fù, ò aai fò èa mòmá ziu ní búsuu lo. Dii onàale Filitēowa e Samueli wēni léu. ¹⁴ Wéle pó Filitēo sí Isailiõwa yāaò èa gò ní pó ũ za Ekelon e à gè pèò Gatawa. Isailiõ wélepìo ní ní tɔleò sí Filitēowa píi. Isailiõ ní Amoleò sō aa kú ní kōo yākelesai.

¹⁵ Samueliá Isailiõ dōanae e a wēni léu. ¹⁶ Wē ní wēo lo gé Beteli ní Giligalio ní Mizipao, ì yágōgō Isailiõne wélepìo guu. ¹⁷ Ɔ ì ea ta Lama, asa aà ben we. I yágōgō Isailiõne we be. We ò à Dii gbagbakii bòu.

8

Isailiõ kia gbēaa

¹ Ké Samueli zikù, à a néo ðile Isailiõne dōanao ũ. ² Aà negōe séia tón Yoeli, a plaade Abia. Aame aai yágōgōné Beeseba. ³ Ama aà népìo i te aà tufaio. Ɔa yá bakáné ní níu, aai gbagusaesi, aali yágōgō a zéwao. ⁴ Ɔ Isailiõ gbēzōo kō kàaa aa gè Samueli lè Lama ⁵ aa mè: Gwa, n zikù, mé ní néo te n tufaio. Kía dilēwēe sa aàò de wá dōana ũ, lá bui píi a pó víwa. ⁶ Ké aa mè aà kía kpáné aàò de ní dōana ũ,

† 7:12 Bee mè dɔnlɛ gbɛ.

yápi i ka Samueliguo, ã à wabikè Diiwa. ⁷ Ǿ Dii ò Samueliε: Gbépio yāma, asa míme aa gínzio. Mámε aa gímazi, ké másu kiblemáo yái. ⁸ Lá aale ke za gɔɔ pɔ ma ní bóle Egipi e gbã, aa pákpámazi, aa zɔblè dii páleɔne píi, màa aale keke lɔ. ⁹ N ní yāma sa, ní lezamá maamaa. Oné lá gbé pɔ a kiblemá ikoyã aɔ de.

¹⁰ Ǿ Samueli Dii yápi sèle siu gbé pɔ aale kía gbεawaɔne kélekele ¹¹ à mè: Lá gbé pɔ a kiblewá ikoyã aɔ den ke: A á negɔɔ si à ní dile a zikasɔgodeɔ ní a sɔdeɔ ũε. Aaɔ be aà sɔgo ae ní bao. ¹² A ní dile gbɛɔn òaasɔɔ ge gbɛɔn blakwikwiɔ gbɛzɔɔ ũ. Aaɔ aà sa paè, aaɔ aà pɔ kekeè, aaɔ aà zikabɔɔpiè ní aà sɔgo pɔɔ. ¹³ A á nenɔɔ si à ní dile nísiginakenaɔ ní blekenaɔ ní pɛekenaɔ ũε. ¹⁴ A á buaɔ ní á vɛebuɔ ní á kù kpé maasíwá à kpa a ìwaɔwae. ¹⁵ A á pówena ní á vɛebuɔ kwide síwá à kpa a ziaa ní a ìwaɔwa. ¹⁶ A á zɔgɔɔ ní nɔɔ sí ní á zù maasíwá à kpa a zàa'inaɔ aaɔ zikεε. ¹⁷ A á pɔtuɔ kwide síwá, ápiɔ í gɔ aà zɔɔ ũ. ¹⁸ Gɔɔ bee sa á wiile Diiwa gbé pɔ á sè á kía ũpi yái, asi sɔ a wewá gɔɔ bee lɔ.

¹⁹ Ǿ aa gí Samueli yāmai aa mè: Aawo! Wá ye wàɔ kía vɛε, ²⁰ wíɔ de lán bui kɔniɔwa sɔ. Wá kía líɔ yágɔgɔwɛε, ili dɔaawɛε zɔ guu. ²¹ Ké Samueli ní yāma píi, a kà Diiε a swáwa. ²² Ǿ Dii òè: N ní yāma, kía dilené. Ǿ Samueli ò Isailipɔne: A baade tá a wéleu.

9

Samueli kɔ'ea ní Sauluo

¹ Běyāmεε buie ku, aà tón Kisi. Negɔnaε mé à tobò. Běyāmεε bui mé Afia ì, ã Afia Bekola ì, ã Bekola

Zeloo ì, ẽ Zeloo Abieli ì. Abieli mé Kisipi ì. ² A negõẽ ví, àà tón Saulu. Ewaaso kefenae. Àà sáa kú Isailio guuo. An gbẽe gbãa i ví àà gãuao.

³ Ké Kisipi zàa'inao vùaa, ẽ a ò a népie: Fele zikenao do se à gé zàa'inao wɛɛɛi. ⁴ Ǿ aa pà Eflaiũ bùsu gusísídea ní Salisa bùsuo, ãma aa ku weo, ẽ aa pà Bẽyãmɛɛ bùsua, aai ní eo. Ǿ aa pà Saalima bùsua, aai zàa'inao eo. ⁵ Ké aa kà Zufi bùsuo, Saulu ò zíkɛna pó aa sãnupie: Mɔ wà ɛa. Tó wi tao, ma mae a bilikɛ wá yá musuɛ, a zàa'inao yáda bo. ⁶ Ǿ zikenapi òè: Ma! Lua gbé kú wéɛɛ bee guu. A bɛɛɛ ví, yá pó à mè a ke, ì keɛ. Wà gé we. A gí zé pó wá se wà wá zàa'inao e oiwɛɛa? ⁷ Ǿ Saulu a zãsíwà: Tó wáɛ gé, bó wá geòèi? Ble i gõ wá bɔɔu bo. Wá pɔe ví wà Lua gbépi gbao. Ge bó wá víi? ⁸ Ǿ zikenapi èa ò Saulu: Gwa! Má ɔ yɔɔnae kũa la. Má àà gba, i wá da zé pó wá séwa. ⁹⁻¹¹ Ǿ Saulu ò a zíkɛnaɛ: N yãmaa ò. Wà gé. Ǿ aale gé wéɛɛ pó Lua gbépi kuu.

Ké aale wéɛɛpi sísí kú, aa kpàaũ ní wéndiaɔ, aale gé ítɔi. Ǿ aa ní lá aa mè: Gu'ena ku bea? (Isaili bùsuo yãa, tó gbé lé gé yãgbɛai Luawa i mɛ: Mɔ wà gé gu'ena kii. Asa gbé pó wí o gbã ãnabi ẽ wí o yãa gu'ena.) ¹² Aa wèmá aa mè: Ao, a ku aɛ we. A ke kpakpa. Gbã à sù, asa wa ye sa'o gulesíuɛ. ¹³ Tó a gɛ wéɛɛu, á àà e e àà gé géi pɔblei gulesípiu, asa wa pɔbleo e àà mɔ. Aàpi mé a báaada sa'obleu gia, gbé pó wà ní sisio i gbaso ble. Aɔ wãa, asa àà egɔɔ zaan la.

¹⁴ Ké aa gè wéɛɛpiu, ẽ aa kpàaũ ní Samuelio gɔɔ, à bò lé gé gulesípiu. ¹⁵ E Saulu àò gé mói, Dii dɔaa à yápi kà Samueliɛ a swáwa à mè: ¹⁶ Zia maa'i má

Bēyāmēε būsū gbé zīma. Ní nísikawà ò àà dilε ma gbé Isailiɔ dɔaana ũ, i ma gbépiɔ bɔ Filitēɔ ɔzī. Ma a gbépiɔ wii mà, ɔ ma n wεgwà.

17 Ké Samueli Saulu è, Dii òè: Gbé pɔ ma àà yā'ònepin we. Ɔme a kible ma gbéɔwa. 18 Ɔ Saulu sò Samuelizi wéle bɔleu, à àà là à mè: Gu'ena be ku má ni? Ɔbɔmεε. 19 Ɔ Samueli wèwà à mè: Mámε má àà ũ. Dɔaa wà gé gulesiɔ, nýɔ pɔblemanɔ gbāε. Zia kɔɔ má n nòse yā'onε píi, mí n gbaε. 20 Nsu bílike n zàa'ina pɔ kòle a gɔɔ àaɔden gbāɔ yāwao, asa wà n é. Isaili būsū pɔmaɔ píi a gɔ dé pɔ ũε, mé i ke mpi n n de bεdeɔ píi bàasio? 21 Ɔ Saulu mè: Bēyāmēε buin ma ũo lò? Ma bui mé fénéŭ de Isaili buiɔla píi, mé ma daεɔ mé késāanzī Bēyāmēε buiɔ guu. Bóyāi níle yá bee taa oimεei?

22 Ɔ Samueli Saulu ní a zikenao sè à gèrino pɔblekpεu, à zólekii maa kpámá gbé pɔ wà n sisio guu. Gbépiɔ kà gbéɔn baakwi taa. 23 Ɔ Samueli ò blekenae: Nɔɔ pɔ má kpàma ma mè ò a dilekii kepi se mɔɔ. 24 Ɔ blekenapi mò ní nòɔ gbadoɔmplewapio, a dilε Saulu ae. Ɔ Samueli mè: Pɔ pɔ wa dilenen ke. Só, asa wa dilene ò so maa'ie ní gbé pɔ ma n sisio. Ɔ Saulu pɔblè ní Samuelio zibeezī.

25 Ké aa pila gulesipiwa aa gè wéle εu, ɔ Samueli gè yā'ò ní Sauluo a kpé musu. 26 Ɔ aa i we. Ké gu ye dɔi, ɔ Samueli lezù Sauluzi kpé musu we à mè: Fεle mà gé zεine. Ké Saulu fεle, aàpi ní Samuelio aa bò bàasi mípla. 27 Ké aa kà wénkpε, ɔ Samueli ò Saulue: O n zikenae aàò gé, mpi ò zε gɔa mà yá pɔ Dii ò onε.

10

Samueli nisikaa Saulu miwa

¹ Ǿ Samueli n̄isi t̄u s̄e à n̄isikà Saulu miwa, Ǿ à lep̄ewà à m̄e: Dii mé n dile d̄oana ũ a gb̄é Isailiõne. Nyõ kible Dii gb̄éowa, ní n̄ b̄o n̄ ib̄eε p̄o liaañziõ ɔzi. Seela p̄o a to n̄ d̄õ ké Dii mé n dile a gb̄é d̄oana ũn ke. ² Tó wa k̄ek̄owa la tia, n̄yõ da gb̄eõn plaõle Zeleza, Laseli mia sae, B̄eyãm̄eε buio b̄usu z̄õleu. Aa on̄e: Wà z̄aañina p̄o n̄ ge weleio è. An yá n̄ mae k̄ua gb̄aa bo, n̄ yá àle a k̄aake sa, àle m̄e, kpelewa á ke a né yá musui? ³ B̄oa we, tó n̄ ge aε mé n ka gb̄eneli k̄ii Taboo, gb̄eõn àaõ danle we bo, aale gé Lua gbagbai Beteli. An gb̄edo bleneo k̄ua m̄en àaõ, an gb̄edo p̄eε k̄ua m̄en àaõ, mé an gb̄edo v̄eε k̄ua t̄u do. ⁴ Aa n̄ aafia gb̄ea, aai p̄eε m̄en pla kpama, ní sí. ⁵ Bee gb̄ea tó n̄ ka Lua s̄isi p̄o kú Gibea, gu p̄o Filit̄eõ gud̄ak̄ii k̄uu, tó n̄ k̄aik̄u n̄ w̄elep̄io, n̄yõ kpaaũ n̄ añabio d̄od̄ak̄owa, aale pila guleñpiwa. Wa d̄oanaan̄e n̄ moõnao n̄ ḡaao n̄ domaõ n̄ kuleo, aale añabikeke. ⁶ Dii Nisina a dine, ní añabikekeñno, ní li gb̄é dafu ũ. ⁷ Tó seela beeo k̄ema, yá p̄o n̄ a kea z̄é è ke, asa Lua kunn̄e. ⁸ D̄oam̄eε Giligali, má n̄ le we, mí sa p̄o w̄i a p̄o káteu à ték̄u o n̄ s̄aukpasao. Nyõ ma d̄a we e ḡoo sopla, mí mo mà n̄ le we, mí yá p̄o n̄yõ ke on̄e.

⁹ Ké Saulu kp̄eli Samueliε, àle tá, Lua aà n̄õse lileè, mé seelap̄io k̄e z̄ibeezi píi. ¹⁰ Ké aa kà Gibea, añabio d̄aaale d̄od̄ak̄owa, Ǿ Lua Nisina d̄iè, àle añabikekeñno. ¹¹ Ké gb̄é p̄o aa aà d̄õ aà è, àle añabikeke n̄ añabio, aa k̄õ l̄ala aa m̄e: B̄õm̄e Kisi né l̄ei? Saulu ku añabio guu s̄õ n̄eε? ¹² Ǿ Gibea gb̄e

yázāsímá à m̀è: Gb́é ḱnìò maeòñ deò ù s̀sì? Ǿ à g̀ò yāa ù w̄i m̀e: Saulu ku ānabìò guu s̄ò n̄e? ¹³ Ké Saulu ānabikèkè a làa, ǿ à g̀è gulèsiu.

¹⁴ Ké Saulu tà b̀e ní a zíkènao, Saulupi des̄e ní lá à m̀è: A g̀e má ni? Saulu ẁèwà à m̀è: Wà g̀e zàa'ínàò ẁeèlèiè. Ké wi ní eo, ǿ wa g̀e Samueli k̄í. ¹⁵ Ǿ Saulu des̄ipi òè: Yá p̀ó Samueli òé siumèè. ¹⁶ Ǿ Saulu m̀è: A òw̄èè wà zàa'ínapiò è. Ama i kpala yá p̀ó Samueli òè galikèèò.

Samueli b̀oa ní Saulu kpalablea yáo gupuau

¹⁷ Ǿ Samueli Isailìò kàaa Dii aè Mizipa. ¹⁸ A ònè: Dii á Lua m̀è a á b̀ólè Egipi, a á símá ní bui p̀ó ǿ'òwáò píi. ¹⁹ Lua á b̀ó á yá'òmaò ní á taasikèaò guu píi, ǿ a giaàzi gbã, á òè aà k̄ia kpáé. T̀òò, à m̀ò zè Dii aè sa bui ní buio, ualè ní ualèò. ²⁰ Ké Samueli m̀ò ní Isaili buiò píi, ǿ B̄yāmèè buiò télèblè. ²¹ Ǿ à m̀ò ní B̄yāmèè buiò ualè ní ualèò. Ǿ Matili ua télèblè. Uadepìò guu Kisi né Saulu mé blè. Ké wà aà ẁèlè, wi aà eo. ²² Ǿ wà èa Dii là l̀ò wà m̀è: Ḡòepi m̀ò la k̀òà? Ǿ Dii m̀è: A uleà asòò s̀òò. ²³ Ǿ wà bàalè g̀è aà b̀ò wà s̀ùò ní guu. Ké à zè ní guu, amp̄ii an gbãa zè aà g̀àuè. ²⁴ Ǿ Samueli ònè píi: A gb́é p̀ó Dii s̀è èa? Gb̄èe ku laaàwa á guuo. Ǿ gb́èpii wiilè aa m̀è: Lua wá k̄ia d̄ò ní aafiao! ²⁵ Ǿ Samueli kpalablea zé b̀òlèkèné, ǿ a k̀è láu a òlè Dii kpéu. Ǿ à ní gb̄áè, baade tà a b̀e. ²⁶ Saulu s̄ò à tà a b̀e Gibea. Ḡò gbãa p̀ó Lua zíkè ní s̄òò t̄aaànò. ²⁷ Ǿ gb̄èp̄aèò m̀è: Gb́é bee taa mé a wá suabaa? Ǿ aa sakàaàgu, aai m̀òè ní p̀òèò, ǿ Saulu a níleakè.

11

Saulu Amɔniɔ fua

¹ Amɔni bui Naasa m̀̀n a zĩgɔɔ, aa b̀̀okpà Yabesi Galada sae, ɔ Yabesideɔ ò Naasae: Ledou kewanɔ, wí misiilene. ² ɔ Naasa ònè: Tó ma á ɔplaa wé b̀̀bɔ ápii mé wí Isailiò k̀̀n m̀̀pii, ɔ má gbasa mà ledoukɛánɔ. ³ ɔ Yabesi gbɛzɔɔ òè: Wá gba gɔɔ soplà wà gbéɔ zĩ Isailiò b̀̀su guu pii. Tó gbɛe ku à wá suabao, wá mikpama.

⁴ Ké zĩnapiò kà Saulu be Gibea, aa yápi ònè, ɔ wà búbuapàlɛ. ⁵ Gɔɔ bee Saulu lé su n̄ buaoe, a te a zuɔi, ɔ à mè: Bó yá mé m̀̀ ɔ wàlɛ ɔɔbi? ɔ wà Yabesidepio yá d̀̀u wa siue. ⁶ Ké Saulu yápi mà, Lua Nisina d̀̀dewa, ɔ aà pɔ pà maamaa. ⁷ A zu sè m̀̀n pla a d̀̀ a z̀̀ezɔe, ɔ à gbéɔ z̀̀ò Isailiò b̀̀su guu pii aa mè: M̀̀a wa ke gbé p̀̀ aai te Saulu n̄ Samuelioziò zuɔne. ɔ via n̄ kú Dii yá musu, aa b̀̀ t́rzi s̄nu m̀̀pii. ⁸ Saulu n̄ nao Bezeki. Isailiò k̀̀ gbɛɔn òaasɔɔ lɛe òaa do n̄ basɔoɛ (300.000), mé Yudaɔ kú n̄ guu gbɛɔn òaasɔɔ lɛe baakwi (30.000).

⁹ ɔ wa ò zĩna p̀̀ m̀̀piɔne: A ge o á gbéɔne, zia e íatɛ àò gé gbãakũi, wá n̄ suaba. Ké zĩnaɔ tà, aa yápi baokpà Yabesideɔne, ɔ an pɔ k̀̀na. ¹⁰ Aa ò Amɔniɔne: Wá wázia kpáwá zia, í á pɔeã kewá.

¹¹ Saulu a gbéɔ kpaalè gãli àaɔ. Gufɛne ɔ aa s̄ Amɔniɔgu n̄ b̀̀ou, aa n̄ dede e íatɛ gè gbãakùò. ɔ gbé p̀̀ g̀̀ò f̀̀aa gbándodo mindodo. ¹² ɔ wa ò Samueliɛ: Deɔ mé mè Saulu a kiblewáò ni? A b̀̀lɛrínɔ wà n̄ dede. ¹³ ɔ Saulu mè: Wa gbɛe de gbão, asa Dii Isailiò suabà gbãe. ¹⁴ ɔ Samueli ò bílae: A m̀̀

wà gé Giligali wà ɛa Saulu kpa kpalau we ɔ. ¹⁵ Ǿ aa gè Giligali mípii, aa ɛa Saulu kpà kpalau Dii aɛ we, aa sáaukpa sa'ò Diiwa, Ǿ Saulu n̄ Isailiɔ pɔnakè we mípii maamaa.

12

Samueli migoa kpalai

¹ Samueli ò Isailiɔne pii: Ma yá pɔ á òmɛɛ mà pii, ma kía kpàé. ² Aàpi mé a dɔaaé sa. Mapi sɔ ma zikù, ma miká puakù mé ma néɔ kúánɔ. Ma dɔaaé za ma ɛwaasogɔɔ e n̄ a gbão. ³ Má ké! A ke ma seeladeɔ ũ Dii n̄ kía pɔ a kpào aɛ. Ma zu ge zàa'ina s̄i á gbɛewae? Ma á gbɛe blèe? Ma á gbɛe wetàe? Gbagusae ma wé blè ma bɔ á gbɛe kpɛe? Tó má kè màa, má a fiaboɛ. ⁴ Ǿ aa wèwà aa mè: Ni wá bleo, ni wá wetão, ni pɔe sí wá gbɛewao. ⁵ Samueli òné ɔ: Dii n̄ kía pɔ a kpào mé á seeladeɔ ũ gbã, ké i tàae'eaɔ. Aa mè: Dii mé wá seelade ũ. ⁶ Ǿ Samueli òné: Dii mé Mɔizi n̄ Aalonao ðile, Ǿ aa b̀ò n̄ á dezio Egipi.* ⁷ A ke kílíkili Dii aɛ, mí yãmaa pɔ a kèé n̄ á dezio siué. ⁸ Yakɔbuɔ gea Egipi gbɛa á dezio wiilè Diiwa,† Ǿ à Mɔizi n̄ Aalonao ðile, aa n̄ bóle Egipi, Ǿ aa n̄ kále b̀usue beeu. ⁹ Ké Dii an Lua yá s̀angu yái, Ǿ à n̄ kpá Azoo z̄igɔɔ gbɛzɔɔ Siselawa‡ n̄ Filitɛɔ§ n̄ Mɔabuɔ kíaɔ,* aale z̄ikaɔnɔ. ¹⁰ Ǿ aa wiilè Diiwa aa mè: Wa duunakè, wa p̀akp̀anzi, wa z̀oblè Baaliɔne n̄ Asetaatiɔ.† Wá b̀o wá ibɛɔɔz̄i sa, wíɔ z̀oblɛnɛ. ¹¹ Ǿ

* **12:6** Bɔa 6.26 † **12:8** Bɔa 2.23 ‡ **12:9** Dɔa 4.2 § **12:9** Dɔa 13.1 * **12:9** Dɔa 3.12 † **12:10** Dɔa 10.10

Dii Gedeṣṣo‡ dīle ní Balakuo§ ní Zefeteo* ní Sãusṣo† aa á b́ á ibeepio ɔzĩ gupiiu, ṣ a gṣ kálea dɔdɔa.

12 Ké á è Amṣio kí Naasa lé mó léleiwá, baa ké Dii á Lua mé á kía ũ, á òmεε: Aawo! Kía mé a ikokεwá fá!‡ 13 Tia kéwa kía ṕ á gbèa á sèṣ Dii dīleén ke. 14 Tó á Dii vía ví mé ále zòbleè, tó ále aà yāma mé i bɔ aà yá kpeo, tó ápiɔ ní gbé ṕ lé kiblewáo te Dii á Luazi, áo aafiaε. 15 Tó i Dii yāma sṣo, mé a bɔ aà yá kpe, a ɔtṣwáε lá a kè á deziɔnεwa. 16 A menafṣ, í yāzṣo ṕ Dii a kéé e. 17 Sae wá kuwà lao lò? Má Dii sísi, i to lou ví à ma, ío dṣ ké á kíagbeaa kè Diiε íi maamaae.

18 ɔ Samueli Dii sísi, ṣ Dii tò lou ví à mà zĩbeezi. ɔ gbépii víakè Diiε ní Samuelio maamaa. 19 ɔ aa òè: Wabikεwεε Dii n Luawa, ké wápiɔ n zòblenaɔ wásu gagao yáí. Wa yāvái káfi wá duunaaε, asa wa kía gbèaε.

20 Samueli òné: Asu to vía á kũo. A vāipi kè píie, āma ásu kē Diiwao. Aɔ zòbleè ní nòsemendoo. 21 Asu kēwà à te táaɔzio. Aa ài vío, aa fṣ gbé bɔo, asa pɔpāɔne. 22 Dii a a gbéṣ vūaao a tó zṣo yáí, asa aà á kea a gbéṣ ũ kàaàgue. 23 Mapi sṣ, Dii su to mà duunakεε mà wabikεaé tóo. Aawo, má zé maa ṕ de à se ɔbé. 24 A víake Diiε, áo zòbleè ní náaio ní nòsemendoo. A làasooke yāzṣo ṕ a kèéowa. 25 Tó a gi te vāiwa, ápiɔ ní á kiao, wa á kaale ápiiε.

13

Samueli Saulu lelea

1 Saulu kè Isailio kía ũ wè pla, 2 à ní zīgṣo sè gbèɔn òaasṣo leε àaṣ (3.000). Gbèɔn òaa kwi aao kuaàno

‡ 12:11 Dɔa 6-8 § 12:11 Dɔa 4.6 * 12:11 Dɔa 11.29 † 12:11 Dɔa 15 ‡ 12:12 1Sam 8.19

Mimasa ní Beteli gusísídeo. Gbēon òaa sɔo aao kú ní aà né Yonataao Gibea, Bēyāmee būsuu. Ɔ à gbé kínio gbàe, baade tà a be.

³ Yonatāa lèlè Filitē gudōana pó kú Gebaowa, Ɔ Filitē a baomà. Ɔ Saulu zìgāalè Isaili būsuu gupiiu à m̀: Ebelu, à yāe ma! ⁴ Ɔ Isaili m̀ píi wà m̀, Saulu lèlè Filitē gudōanaowa, Ɔ Filitē ye Isaili gīyāio. Ɔ wà Isaili sisi, aa m̀ nà Sauluwa Giligali. ⁵ Ɔ Filitē kàaa aa zika ní Isaili. An s̀gogò kà òaasɔsɔo lèe àaō (3.000), an s̀godeo kà òaasɔsɔo lèe sooloe (6.000), mé an k̀sedeo dasi lán ísiale ūfāawa. Ɔ aa f̀lèlè gè b̀okpà Mimasa, Betavē gukpe. ⁶ Ké Isaili è wà g̀ yeelèa, wàlè naaarin, Ɔ aa ùlè gbè'eo ní dàoo ní gbèsoona ní gbáoo ní eo guu. ⁷ An gbèeo gulè aa bùa Yuudēwa e Gada bui būsuu ní Galada būsuo. E tia Saulu ku Giligali, vía lé gbé p̀ kuaàn kũ maamaa.

⁸ A Samueli d̀ gɔɔ soplá lá a d̀lèewa.* Ké i m̀o, Ɔ aà gbé lé fāaa, aalè aà to we. ⁹ Ɔ Saulu m̀: A m̀mèe ní sa p̀ wí a p̀ kátèu à tékũ oboo ní sáaukpa sa'oboo. Ɔ à sa p̀ wí a p̀ kátèu à tékũpi ò. ¹⁰ Ké a làa, Samueli lé ká, Ɔ Saulupi gè dāaàlè à gbāakpāaazi. ¹¹ Ɔ Samueli òè: Bó yá ní kè m̀ai? Saulu wèwà à m̀: Ké má è ma gbé lé fāaa aalè ma to we, mé ni m̀o gɔɔ p̀ ní d̀lèwao yáie. Filitē lé k̄ k̄aa Mimasa, ¹² Ɔ ma m̀, aasu lélèa Giligali la Dii sísisai. Ɔ ma sapi ò teasi. ¹³ Ɔ Samueli òè: N faasaiyā kè! N yá p̀ Dii n Lua d̀lène kũao. Tó ní kũa yāe, Dii a to n bui aao kpalable gɔɔpiie. ¹⁴ Tia kéwa níyō gēgē kpalauo. Lá ní yá p̀ Dii d̀lène kũao, a gbé p̀ aà ǹsè muaaano

* **13:8** 1Sam 10.8

wεεε à àà dile a gbέε dɔaana ũε.† 15 Ǿ Samueli fèle Giligali à gè Gibea, Běyāmeε buiɔ būsuu. Ǿ Saulu a zīgō pó kuanɔ nàò, aa kà gbέon òaa àaō taa.

16 Saulu ní a né Yonatāao ní a zīgō pó kúrínɔ ku Gibea, mé Filitéɔ bòokpà Mimsa. 17 Zīgō gáli àaō bòle Filitéɔ bòou, aa gè lélei Isailiɔwa. Gáli do gè Ǿfela oi Suali būsuu. 18 Gáli do gè Betoloni oi, mé a àaōde gè Isaili būsú zòleu, sìsì pó bɔaa ní Semaiɔ Guzuléo ní gbáao.

19 Sia ku Isaili būsuo, asa Filitéɔ mè Ebeluɔ su fěnda ge sɔnapioε. 20 Filitéɔ kíi Ǿ Isaili ǐ gé soonaó ní zusoonaó ní mɔɔó ní kɔmaɔ lededeui. 21 Soona ní zusoonleo kà ánuɔu ɔwatě plapla, saaó ní mɔɔó sō ánuɔu ɔwatě dodo. 22 Ayāmεto zipi kagɔɔ Saulu ní Yonatāao zīgɔɔ fěnda ge sɔna kúao, sema Saulu ní Yonatāapio bàasio.

23 Filitě gudōanaɔ gè Mimsa gbεbɔleu.

14

Yonatāa ziblea Filitéɔwa

1 Gɔɔewa Saulu né Yonatāa ò èwaaso pó a a zikabɔ kúae: Mɔ wà ge Filitě gudōanaɔ kíi le. I o a maeε sō. 2 Saulu ku gbεafuli gbáu Migɔnɔ, Gibea saε ní zīgɔɔ gbέon òaa àaō. 3 Sa'ona Ahia kú ní guu, a a sa'o'ula daa. Ikabodu vèi Aitubu néε. Aitubupíá Fineasi néε, Eli pó de Lua gbàgbana ũ Silo tɔūnaε. An gbée dō Yonatāa gè gueio.

4 Gbεbɔle pó Yonatāa ye gēu à Filitě gudōanaɔ le, gbε pélepεleu lán swaawa ɔplai ní zεieio. Ado tón Bozezu, ado sō Sene. 5 Ado ku gughāntoou Mimsa oi, ado sō geɔmidɔkíi Geba oi. 6 Ǿ Yonatāa ò

† 13:14 Zln 13.21-22

èwaasopie: Mò wà gé gyafɔde gudɔanapio kɛi. Dii a gí dɔiwálae? Asa yáe a fɔ kpa Dii e à to wà gí zibleio, wá dasi ge wá dasion lò. ⁷ Ǿ aà zikabɔkūnapi òè: Lá à n pɔ gbà pii lé, ke. Lá n sè, má làae. ⁸ Ǿ Yonatāa mè: Tòò, wà gémá wà wázia mɔné. ⁹ Tó aa òwēe wà zé wà n dāe, wí ze wá gbɛu, wá gémá lɔo. ¹⁰ Tó aa mè wà mɔe sɔ, wí gémá, asa bee mé aɔ de Dii n kpaawá seela ũ.

¹¹ Ǿ aa nɔzia mò Filitē gudɔanapioɛ. Ǿ Filitēpio mè: Gwa! Ebelu lé bɔ e pɔ aa uleau guu kee. ¹² Ǿ gudɔanapio lezù Yonatāa n a zikabɔkūnaozi aa mè: A mɔ wà yáe oé ke. Ǿ Yonatāa ò a zikabɔkūnae: Nyɔ te ma kpe, asa Dii n kpá Isailiɔwae. ¹³ Ǿ Yonatāa lé dede àle lɔga, mé aà zikabɔkūna te aà kpe. Ké Yonatāa n kwé, ɔ aà zikabɔkūnapi n dede aà kpe. ¹⁴ Léleama séiapi guu Yonatāa n a zikabɔkūnao n dede gbēɔn bao taawae. Gupi báluma kà gu bà do taawa. ¹⁵ Ǿ gili gè Filitēɔgu n bɔou n sɛuo pii. Vía n zígɔ kù, gudɔanao n gbé pɔ aai gé lélei Isailiɔwao pii. Ǿ tɔɔle lùalua. Lua mé gili gèngu màa.

¹⁶ Ké Saulu gudɔana pɔ kuaàɔ Gibɛaɔ è Filitē zígɔ bàalè lé fāaa gupiiu, ¹⁷ ɔ Saulu ò gbé pɔ kuanɔɔne: A wéte wá gbéɔzi à gwa, wí dɔ gbé pɔ bɔ wá guu. Ké aa gwà, aa è Yonatāa n a zikabɔkūnao mé kú n guuo. ¹⁸ Ǿ Saulu ò Ahiae: Mó n n sa'o'ulao wà Dii laò. Asa zibeezi a sa'o'ulapi daa Isailiɔ guu wee. ¹⁹ Gɔɔ pɔ Saulu lé yā'o sa'onapie, zɔa pɔ dɔ Filitē bɔou lé káfi, àle dede, ɔ Saulu òè aà to we. ²⁰ Saulu a zígɔ kàaa pii aa gè zɛu, ɔ aa è gili gè Filitēɔgu maamaa, aale fɛna kakɔe. ²¹ Ebelu pɔ zɛle Filitē guu yāa aa mɔnɔ zɛu n bɔou èa nà n gbé

36 Ǿ Saulupi mè: Wà péle Filitēzi gwáa wàò ní dēde e gu ge dōò. Wásu ní kee too. Ǿ wa òè: Ké lá à kènē maawa. Ǿ sa'ona mè: Wà sō Luazi la gĩa. 37 Ǿ Saulu gbēa Luawa: Wà péle Filitēzi, nýō ní kpáwáa? Ǿ i wewà zibeezio. 38 Ǿ Saulu mè: A zīgō gbēzōō píi, à sōmazi la, ké wà e dō duuna pò wa kè gbā. 39 N Dii Isailio Suabana tóo, baa tó ma né Yonatāa mé duunakè, sema aà ga. Ǿ gbēe i lésio. 40 Ǿ a òné: A ze saalo le, mapi ní ma néo wíō ku saalo la. Ǿ wa òè: Ké lá à kènē maawa. 41 Saulu ò Dii Isailio Luae: To wà síana dō. Ǿ yá Yonatāa ní Sauluo blè, ò bíla mi bò bau. 42 Saulu mè: A gbela† mapi ní ma néo musu. Ké yá Yonatāa blè, 43 ò Saulu òè: Yá pò ní kè omē. Ǿ Yonatāa òè: Ma lípana lébana ò má zō zówa, yōōnō má mōō. Má ké! Tó a ma deē, à ma de. 44 Ǿ Saulu mè: Yonatāa, tó ni gao, Lua yāpāsíkemē bēēbē. 45 Ǿ wa ò Saulu: Yonatāa ga lo! Aà gbé pò òmē tò wa zìblèa? Aawo! N Luao wi wei ké baa aà mikā mēndo léle zīleo, asa Lua dōnlē ò à bee kèò gbā. Beewa ò wà Yonatāa mīsi, i gao. 46 Ǿ Saulu kāmabò ní pélea Filitēzio, ò Filitē tà ní būsuu.

47 Ké Saulu zōle Isaili kpalau a làa, à zìkà ní a ibēō gupiiue: Mōabuó ní Amōnió ní Edōōó ní Zoba kíāó ní Filitē. Kpe pò à lìliu píi, i zìblemáe. 48 Aà wóōke tōbò, à zìblè Amalekiōwa, à Isailio sí ní wetānaōwa. 49 Yonatāa ní Isiboseo ní Malakisuaó mé Saulu negōōó ũ. A nenōōó vī gbēōn pla. A séia tón Melabu, a plaade Mikali. 50 Aà na tón Ainōāũ, Aimaaza née. Aà zīgō gbēzōō tón Abinē. Saulupi dáunaē, aà desē Nēē née. 51 Saulu mae Kisi ní Abinēē mae Nēēó mé Abieli néó ũ. 52 Saulu gōō ò pāsí ní Filitē gōōpiiē. Tó

† 14:42 Nao 27.21

Saulu nɛgɔna ge wɔɔde è, ì aà si à nawa a zìgɔ ũɛ.

15

Dii gia Sauluzi

¹ Samueli ò Saulu: Mámɛ Dii ma zì, ɔ ma nísikàma ní kpalablea aà gbé Isailiɔwa seela ũ. Too! Swákpa Dii yáí sa. ² Dii Zìgɔde mɛ á fiabo Amalekiɔne yá pɔ aa kè Isailiɔne aa zezɔné an bɔa Egipi gbɛa yáí.* ³ Gé léléimá sa, ní ní midɛ m̀pii. Nsu ǹ ní gbɛe too. N ní dɛdɛ píi, gɔɛo ní nɔɛo ní né gbãaɔ ní né yɔminaɔ ní zuɔ ní sãɔ ní yiongoɔ ní zàa'inaɔ.

⁴ Ǿ Saulu a gbéɔ sɔsi à ní kãaa Telaiũ. Aà zìgɔ kèsɛdɛo gbɛɔn òaasɔsɔo lɛɛ òaa dɔɛ (200.000). Yudaɔ ku lɔ gbɛɔn òaasɔsɔo lɛɛ kwi (10.000). ⁵ Ǿ Saulu gè Amalekiɔ wéleu, àlɛ ní dádã swa'eu. ⁶ Saulu lékpãsákè Keniɔne à mɛ: A bɔle Amalekiɔ guu, ké másu mà á dɛdɛr̀nɔo yáí, asa ámɛ a yãmaakè Isailiɔne an bɔa Egipi gbɛa. Ké Keniɔ b̀le Amalekiɔ guu, ⁷ ɔ Saulu gè lèle Amalekipiɔwa za Avila e à gè pè Suluwa Egipi gukrɛ. ⁸ A Amalekiɔ kí Agaga kù b́ɛɛ, ɔ à aà gbéɔ dèdɛ ní f̀ɛndaɔ m̀pii. ⁹ Saulu ní a zìgɔɔ i Agaga dɛo, mé aa sã maɔ sèlɛ ní zuɔ ní zune mekpaaɔ ní sãnebolɔɔ ní pɔmaɔ píi, aai we ní dɛdɛo. Pó gianɔ ní pɔ f̀ɛf̀ɛaɔ ɔ aa dèdɛ píi.

¹⁰ Ǿ Dii yã'ò Samueliɛ à mɛ: ¹¹ Ma Saulu kpaa kpalau tò ma pɔ yà, asa à b̀ò ma krɛɛ. Lá má dàè, ìli kɛo. Yápi d̀i Samueliwa, ɔ à wiilè Diiwa e gu gè d̀ò. ¹² Ké Samueli f̀lɛ kɔɔkɔɔ, à gè dai Saululɛ, ɔ wa òɛ: Saulu gè Kaameli. A seelap̀lɛ we a yãɔangu yáí, ɔ à àa gè Giligali. ¹³ Ké Samueli Saulu lè, ɔ Saulupi òɛ:

* **15:2** Bɔa 17.8-14

Dii báaadangu! Má kè lá Dii òmεεwa. ¹⁴ Ǿ Samueli aà là à mè: Pó wii pó ma swáǎlèwà lán sã wiiwa de kpelewa ni? Zu pó mále ní ɔɔɔ ma bò má ni? ¹⁵ Ǿ Saulu wèwà à mè: Amalekiɔ pɔɔne, asa wà ní sãɔ ní ní zù maaɔ sèle wà sùò wà sa'òò Dii n Luawae. Wa ní kíniɔ dède. ¹⁶ Ǿ Samueli òè: Níle màa, mí yá pó Dii òmεε gwáasínaa onε. Ǿ Saulu mè: O. ¹⁷ Ǿ Samueli mè: Ké n nzíá fénembo yãa, ni gǔ Isaili buiɔ ɔɔaana ũo lé? Dii n kpa Isailiɔ kía ũ, ¹⁸ ǔ à n zí ñ a bɔɔlekeεε à mè: Ge ñ Amalekiɔ dede, asa duunkenaɔne. Zikañɔ e ñ ge ñ ní mide. ¹⁹ Akea n gi Dii yãmai, n lele ní pɔɔwa, ní yá pó Dii yeio kèi? ²⁰ Ǿ Saulu òè: Ma Dii yãmà, ma bɔɔle pó à ma zí kei kè. Ma Amalekiɔ dède píi, ǔ ma su ní ní kí Agagao. ²¹ Ǿ wà sã maaɔ ní zù maaɔ sè pó pó wa dèdεpiɔ guu wà sa'òò Dii n Luawa Giligali la. ²² Ǿ Samueli mè:

Dii yá kúa maaè de sa pó wí a pó kátεu à tékū oaa.

Misiileae de sa'ooa.

Aà yãmaa de sa'oa ní sãsa mekpaaola.

²³ Gia aà yãmai duuna sáa ní màsokeaoε.

Dóεaaànɔ vãi sáa ní táagbagbaaoε.

Lá n gi Dii yãmai,

aàpi sǔ à gí ní kíakεie.

²⁴ Ǿ Saulu òè: Ma duunakè. Ma pã Dii yá pó ní òmεεa, asa ma víakè gbéɔneε, ǔ ma ní yãmà.

²⁵ Sùuukεmanɔ ní ma duunapio sa. Ea gemanɔ, ké mà e kúle Diie. ²⁶ Ǿ Samueli òè: Má genɔɔ, asa n gi Dii yáie, mé à gíne ñyǔ de Isailiɔ kía ũε.

²⁷ Ké Samueli kpeli, àle ta, ǔ Saulu aà kù a ula léwa, à kè. ²⁸ Ǿ Samueli òè: Dii n bɔ Isaili kpalau

gbãε, ̄ ̄ à gbé pɔ́ a maa denla kpàu.† 29 Isailiɔ́ Lua gawide lí εεtoo, ìli a làasoo lilεo, asa a dε gbēnazina ũ ké à a làasoo lilεo. 30 ̄ Saulu εa òè: Ma dɔunakè. N beeo n yá na, ma kpela Isaili gbēzɔɔ́ ní gbépiio aε. Gé zeimεε ké mà e kùle Dii n Luaε. 31 ̄ Samueli εa gè zèè, ̄ Saulupi kùle Diiε.

32 ̄ Samueli mè: A mó ní Amalekiɔ́ kí Agagao. Ké kíapi lé mó, a d̄ yãe kuo, asa àle e a bɔ́ ga léziε. 33 ̄ Samueli mè: Lá n fēnda tò nɔε daside kùa a néwa, màa n da a kua a néwa s̄. ̄ à Agaga z̄εz̄ε Dii aε Giligali we. 34 ̄ à tà Lama. Saulu tà s̄ a bε Gibεa. 35 Baa ké Saulu kè Samueliε wēnaũ, Samuelpi i gé aà gwai bo e à gè gào, asa Dii pɔ́ yà a Saulu kpaa Isailiɔ́ kpalau yá musuε.

16

Samueli nisikaa Davidi miwa

1 Dii ò Samueliε: Nȳɔ́ ɔ́ɔ́ Saulu yá musu e bɔε ni? Ma gi aà kible Isailiɔ́waε. Nísika kóba pai, ní dazεu. Ma n z̄i Beteleũ gbé Yese kíiε, asa aà né do ̄ má sè aà ḡ kía ũ. 2 ̄ Samueli mè: Kpelewa má ke mà gé wei? Tó Saulu mà, a ma dεε. ̄ Dii òè: Zununu se ñ gεò, ní me n mɔ́ ma gbagbaie. 3 Yese sísi sapi oa guu, mí yá pɔ́ níȳ ke onε, ní nísikamεε gbé pɔ́ má ɔ́bne miwa.

4 Samueli yá pɔ́ Dii òε kè. Ké àle ká Beteleũ, wélepi gbēzɔɔ́ gè daiaàle. Via ní kú, ̄ aa aà là à mè: Aafia n mɔ́ laa? 5 A mè: Aafiaε. Ma mɔ́ Dii gbagbaie. A gbábɔ́ áziaε, í gemanɔ́ sa'oi. ̄ à gbábò Yese ní a neḡɔ́εnε, à ní sisi sa'o guu. 6 Ké aa kà, Samueli Eliabu è, ̄ à làasookè à mè: Gbé pɔ́ Dii sè mé ze aà aε we. 7 ̄

† 15:28 1Sam 13.14, 28.17

Dii òè: Nsu ò aà zea ge aà gbàa gwao, ma giaàziε. Mili gbé gwa lá gbēnazina ì gwawao. Gbēnazina ì gbé gwa a mēkaawae, mapi sō, sō ò mi gwa. ⁸ Ǿ Yese Abinadabu sisi, à mò Samueli ae, ò à mè: Dii i gbéε bee seo. ⁹ Ǿ Yese Sāma sisi, à mò Samueli ae lo, ò à mè: Dii i gbéε bee seo. ¹⁰ Ǿ Yese a negōε gbēon soplao sisi, aa mò Samueli ae, ò à mè: Dii i ñ gbēε seo. ¹¹ Ǿ à Yese là à mè: N èwaaso len laa? A wèwà à mè: An gōzāna mé kú lao, àε sādāε. Ǿ Samueli òè: Gbé zì aà sísi. Wá sa'oo e aà ka la. ¹² Ǿ à gbé zìwà, à mò. Népiá gbé tēae, aà wé maa mé aà oa kefeū. Ǿ Dii mè: Fele ò nísika aà miwa, asa aàpin we. ¹³ Ǿ Samueli kóbapi sè à nísikà aà miwa aà vīo wáa. Za zìbeezi ò Dii Nisina ò Davidiε. Bee gbea Samueli èa tà Lama.

Davidi zikεa Saulu

¹⁴ Dii Nisina gò Sauluwa, ò Dii tò tǎa pāsì diè. ¹⁵ Aà ìwao òè: Lua tò tǎa pāsì òine. ¹⁶ Lá màae Baa, tò wápio ñ ìwao gbé pó mōona dō wēεε. Tó Lua tò tǎa pāsipi dèdema, ili mōonalene, níli e ñ ke sǎo. ¹⁷ Ǿ a ò a ìwaoε. A gbé pó mōona dō maamaa wēεε mōomεε. ¹⁸ Ǿ aà ìwae òè: Ma Betelēū gbé Yese née è, a mōona dō. Negōñ zìkanaε, mé a yā'o dō. Gō kefenaε, mé Dii kuaànō. ¹⁹ Ǿ Saulu gbé zì Yesewa, aa òè: Saulu mè ñ n né Davidi pó ì sǎo dā gbaewa.

²⁰ Ǿ Yese pēε ò zàa'inaε ñ vēεo tùu do ñ blesan bōbo, à a né Davidi gbàεò Sauluwa. ²¹ Ké à kà Saulu kíi, à gò aà zikena ũ. Saulu yeaazi maamaae, ò à aà òile a zikabokūna ũ. ²² Ǿ Saulu gbé zì Yesewa à mè: To Davidi gō ma zikena ũ, asa aà yá ñ kamague. ²³ Tó

Lua tò táapi dède Sauluwa, ò Davidi ì a mɔɔna se àò læè. Tó táapi tà, ò ì ke sàò, ì su a laaiwa.

17

Davidi n̄ Goliatio

¹ Filitēò n̄ zīgōò kàaa, aale zì sɔuke Soko, Yuda būsuu, ò aa bòokpà Efedamiū, Soko n̄ Azekao zānguo. ² Saulu n̄ Isailiò sō aa kō kàaa aa bòokpà Ela gusalalau, aale sɔuke aa gé Filitēowa zīu. ³ Filitēò ku s̄s̄iwa le, Isailiò ku s̄s̄iwa la, guzule kú n̄ zānguo. ⁴ Ǿ Gata negōna pò w̄i me Goliati bò Filitēò bòou. Aà gbàa kà gàs̄isuu soolo. ⁵ A mɔgotē fùà kpaa, mé a mɔgotē ula pò de lán kpòtēewa daa, a gb̄ia kiloo bààṣe. ⁶ A mɔgotē sòolo yea lɔ, mé a mɔgotē s̄mp̄ep̄ee looa a kpe. ⁷ A s̄n̄ s̄n̄e kūa, a pá de lán zwàatāna àsaliwa. A wētē gb̄ia kiloo soplae. Aà s̄ngbaokūna be aà ae.

⁸ Goliati zea, ò à lezù Isaili zīgōòzi à mè: Bóyāi a bɔle n̄ z̄ioi? A d̄s̄ Filitēn̄ ma ūoa? Ap̄iò s̄, Saulu zɔɔ. A gb̄e weele á guu aà pila mɔ ma k̄i. ⁹ Tó a f̄s̄ z̄ikamanò, tó à ma de, ma gb̄éò ḡs̄ á zɔɔ ūe. Tó máme ma aà d̄e s̄, á ḡs̄ wá zɔɔ ūe, ìò zɔblew̄e. ¹⁰ Ǿ Filitēpi èa mè: Mál̄e kuabii Isaili zīgōòwa gb̄a. A gb̄e weelem̄e wà z̄ika n̄ k̄o. ¹¹ Ké Saulu n̄ Isailiò píi aa aà yápi mà, aa bilikè, s̄ k̄èngu.

¹² Davidiá Eflata gb̄é Yese née. Yesepiá Betelēū pò kú Yuda būsuu gb̄é. A neḡōe ì gb̄eɔn swaaṣe, mé Saulu gɔɔ à maez̄okù, à zikù táotao. ¹³ Aà né gb̄aa gb̄eɔn àaṣò ku z̄ilau n̄ Sauluo. Aà neḡōe s̄éia tón Eliabu, a plaade tón Abinadabu, a àaṣde tón Sāma.

14 Davidi mé Yese né gōzāna ũ. Aà v̄iipio te Sauluzi,
 15 ̄ aàpi i ge Saulu kíi, ī ea su Beteleŭ a mae s̄ao dáí.
 16 Filitēpi i b̄o à azia olóné k̄oo ní oosio e ḡoo bla.

17 Ziēwa Yese ò a né Davidie: Ese kpasaa p̄en doé
 ní p̄ee m̄en kwié̄o se n̄ geò kpakpa n v̄iione ní b̄ou.
 18 Ḡase m̄en kwié̄o se n̄ kpá ní ḡali gbēz̄ōwa. Ge n̄
 ní gwa tó aa aafia, ní su ní ní aafia seelao. 19 Aa kú ní
 Sauluo ní Isailio p̄ii Ela gusalalau, aale z̄ika ní Filitē̄o.

20 Davidi f̄ele k̄oo k̄aukaau, à a s̄ao tò ní s̄ādān
 p̄aleo. A a aso s̄e, ̄ à d̄azeu lá Yese dilēewa. Ké à
 k̄a z̄iḡō b̄ou, à m̄o lè aale gé z̄ilau, aale wii gb̄aa lé.
 21 Isailio ní Filitē̄o lé s̄ouke, aa aed̄ok̄ōwa. 22 ̄ Davidi
 a aso n̄a p̄oo d̄ōanae aà ̄zi, ̄ à bàalè gè z̄ilau. A a v̄iio
 lè we, ̄ à f̄okp̄amá. 23 Ké àle yā'or̄no, Filitē̄o neḡōna
 Goliati, Gata gb̄é b̄o Filitē̄ z̄iḡō guu, à èa f̄ele ní a
 ȳapio. Davidi ȳapi mà. 24 Ké Isailio aà è, s̄o k̄ēngu
 lo, aa lèk̄ōwa m̄pii. 25 Aale ok̄ōe aa m̄e: I ḡōepi e à b̄o
 lé? Tó à b̄o, ī kuabiiw̄ae. Gb̄é p̄o aà d̄e, k̄ia a ade gba
 àizee z̄ō, i aà gba a nen̄e lo no ũ, mé aà bedeo w̄ē'ōa
 kpá lo.

26 ̄ Davidi gb̄é p̄o zea a saeo là à m̄e: Bó wa
 ke gb̄é p̄o Filitēpi d̄e à Isailio b̄o w̄iuei? Dén Filitē
 gyaf̄odepi ũ, à gb̄asa lé kuabiibii Lua b̄ēe z̄iḡōwai?
 27 ̄ wa òè lá gb̄é̄o lé ok̄ōewa w̄a m̄e: M̄aa wa ke gb̄é
 p̄o aà d̄e. 28 Ké aà v̄i z̄ōde Eliabu mà Davidi lé yā'o
 ní gb̄é̄o, aà p̄o p̄aaazi à m̄e: Akea n m̄o lai? Dé n s̄a
 ȳōn̄ao ḡè z̄i gb̄áui? Má ní k̄aamai ní n n̄sev̄aio d̄o.
 N m̄o z̄i gwaie. 29 Davidi m̄e: Bó má k̄èi? Baa ȳá má
 ooa? 30 ̄ à kp̄el̄īe à gè ȳá doupi là gb̄ep̄alewa. Lá
 gb̄é k̄au òè, màa wa òè lo. 31 W̄a ȳá p̄o Davidi òpi

sèlɛ s̄iɯ Sauluɛ, ɔ̄ à àà s̄isi.

³² Ké Davidi mò, a ò Sauluɛ: Gbēe su to s̄s̄ kēagu Filitēpi yá musuo. Mapi n zòblena, má gé zíkaiààɲɛ. ³³ Ǿ Saulu òè: Nyɔ̄ f̄s̄ gé zíkai ní Filitēpioo. Nɛbɔɔnɔn n ũ. Gɔ̄ɛpi s̄s̄, zīgɔ̄ɛ za a èwaasogɔɔ. ³⁴ Ǿ Davidi òè: Mapi n zòblena, máme miɔ ma mae s̄s̄ó dá. Tó nòɔmusu ge mai mò s̄á kù kpàsau, ³⁵ mi a gbɛsɛlɛ mà gbē mà s̄api bɔ a léziɛ. Tó à liamanɔ, ɔ̄ mi kũ a letáwa mà gbē mà dɛ. ³⁶ Mapi n zòblena, ma nòɔmusu ní maio dè píi, mé Filitē gyafɔɔdɛpi a ḡs̄ lán p̄ópiɔwɛ, asa àlɛ kuabiibii Lua b̄éɛ zīgɔ̄ɔwɛ. ³⁷ Davidi èa m̄è: Lá Dii ma bɔ nòɔmusu ní maio lézi, màa a ma bɔ Filitēpi ɔ̄zi. Ǿ Saulu òè: Gé! Dii kunnɔ.

³⁸ Saulu a zíkai'ula dàè, à a mɔgotē f̄ua kpàè, ɔ̄ à a mò ula dàè. ³⁹ Davidi Saulu f̄ɛnda lòo zíkai'ulapiwa. Ké à ȳò táwa, ɔ̄ à f̄ua, asa a a d̄ɛ d̄s̄o. Ǿ a ò Sauluɛ: Má f̄s̄ gé ní p̄ópiɔ, asa má a d̄ɛ d̄s̄o. Ǿ à p̄ópiɔ b̄òlɛ píi a kàlɛ. ⁴⁰ A a gopana s̄è, ɔ̄ à ḡɛ gbè boolona s̄èlɛ swa'eu m̄èn s̄oɔ, a kà a d̄ádákɛbɔɔu. Ǿ àlɛ s̄s̄ Filitēpizi, a a gbɛma kũa.

⁴¹ Ǿ Filitēpi lé s̄s̄ Davidizi, àà s̄ɛngbaokũna be àà aɛ. ⁴² Ké à Davidi gwà, a è né bɔɔ t̄ɛa kɛfɛnaɛ, ɔ̄ à d̄òɛwà. ⁴³ A òè: Gb̄ɛn ma ũ, ɔ̄ n gbasa nílɛ m̄ɔa ní gooa? Ǿ à àà kà ní a t̄áa t̄ó. ⁴⁴ Ǿ à èa m̄è: S̄mazi, b̄áɔ n ble, wàìɔ i n só. ⁴⁵ Davidi òè: F̄ɛnda ní s̄m̄pɛɛɛo ní s̄n̄ s̄n̄ɛo ɔ̄ nílɛ m̄ɔoa. Mapi s̄s̄, Dii Zīgɔ̄de Isailiɔ Lua p̄ó nílɛ kuabiibiiwà t̄ó ɔ̄ málɛ m̄ɔoma. ⁴⁶ Dii a n namɛɛ ma ɔ̄zi gb̄áɛ. Má n nɛɛ, mí n mi z̄s̄, mí Filitē zīgɔ̄ gɛɔ kpa b̄áɔ ní wàìɔwa gb̄á aa só, d̄únia i d̄s̄ ké Lua kú ní Isailiɔ. ⁴⁷ Gb̄é p̄ó k̄áaaa laɔ i d̄s̄ ké Dii

lí zible ní fēnda ge ní sōnaoo. Dii mé zì gbāa ví, a á nawēe wá ɔzìe.

⁴⁸ Goo pọ Filitēpi lé sō Davidizi, àle mó aà wíwii, ɔ Davidi bàalè lé suwà gu pọ wa zíkau. ⁴⁹ ɔ à ɔgè a bòu, à gbɛ bo dà a gbɛmau. Ké à Filitēpi gbàò, ɔ à aà pà a mi'æwa. Gbɛpi v̄lɛ aà mi'æpiu, ɔ à lèlɛ a gbɛɛu. ⁵⁰ Gbɛma ɔ Davidi ziblèò Filitēpiwa. A aà pà a nè, baa fēnda a kũao. ⁵¹ ɔ à bàalè gè lòoaàla, à aà fēnda wò aà kpɛ, à aà dè à aà mi zòò. Ké Filitē ɛ ní nɛgɔnapi gà, aa lèkɔwa. ⁵² ɔ Isailio ní Yudaɔ pè má ní wiio, aa ní yá e Gata bɔleu ní Ekɛloni bíibɔleu. Gbé pọ aa ní dɛdɛɔ gɛɔ gè kálea sea za Saalaiũ zéu e Gata ní Ekɛlonio. ⁵³ Ké aa sù ní Filitē ɔ yaa, ɔ aa ní bò pọ náaa. ⁵⁴ Davidi Filitēpi mi sè à gèò Yelusaleũ, à aà gòkɛbɔɔ kàlɛ a kpéu.

⁵⁵ Goo pọ Davidi lé sō Filitēpizi, Saulu lé aà gwa, ɔ à a zīgɔ gbɛzɔ Abinɛɛ là à mè: Dé nén nɛgɔnapi ũi? A wèwà à mè: Kí, ní n kua, má dɔo. ⁵⁶ ɔ kía mè: Gbɛa n ma gbé pọ a nén èwaasopi ũ. ⁵⁷ Ké Davidi sù ní Filitēpi dɛao, Abinɛɛ aà sè gèò Saulu kíi, a Filitēpi mi kúa. ⁵⁸ ɔ Saulu aà là à mè: Né, dé nén n ũi? A wèwà à mè: N zòblɛna Yɛsɛ, Bɛtɛlɛũ gbé nén ma ũ.

18

Saulu íbɛlɛsɛa ní Davidio

¹ Ké Davidi yá'ò ní Saulu a làa, ɔ Yonataa gbɛkpàaàncɔ, a yeaàzi lá azía wēniwa. ² Za zìbeezi ɔ Saulu aà d̄lɛ a bɛ, i wei aà ta a mae bɛ bo. ³ Yonataa yāyèaàncɔ, ké a yeaàzi lá azía wēniwa yái. ⁴ ɔ à a ulada pọ á daa bò à aà gbà ní a zík'a'ulao ní a fēndao ní a sáo ní a asanao. ⁵ Gua pọ Saulu Davidi gbàɛu

zíkai píi, ì saaseε, ̄ à aà dīle zīḡō gbēz̄ō ũ. Aà yá ì ke gbēpiie naε ní Saulu ìwaō píi.

⁶ Ké zīḡō lé su Davidi Filitēpi dea gbεa, n̄εō b̄ò Isaili w̄léō guu píi, aa gè dai ní kí Saulule, aale lesi, aale ̄wā, aale ḡāale, aale p̄onake, aale s̄ésēnapa.

⁷ Aale lesi, aale d̄ok̄ōε, aale ̄wā, aale mε:

Saulu gb̄éō d̄ède àaa s̄oε (1.000),

Davidi s̄ō àas̄oō lεε kwi (10.000).

⁸ Yápi kè Sauluε ìi maamaaε, ̄ aà p̄o p̄a à m̄è: Wà àas̄oō lεε kwi kpà Davidiwa, mapi s̄ō àaa s̄onaε.

Kpala mé ḡō aà si sa. ⁹ Za zībeezi ̄ à w̄ed̄è.

¹⁰ Ké a gu d̄ò, ̄ Lua tò Saulu t̄aa p̄āsipi d̄ède, àle yāyaaa'o a kp̄éu, ̄ Davidi a m̄oona s̄è, àle lé lá ìo ke ḡoōpiiwa. Saulu a s̄ōna k̄ūa, ¹¹ ̄ à aà gb̄àò à m̄è: Má

Davidi paò mà naaa ní ḡioε. ̄ Davidi az̄ia èè ḡēn pla. ¹² Saulu ì v̄iake Davidiε, ké Dii kuaàn̄o mé à p̄ākp̄aazi yáí. ¹³ ̄ à Davidi yà à aà dīle zīḡō gbēōn

àaa s̄oō gbēz̄ō ũ. ̄me ìo d̄oaaané z̄ilau. ¹⁴ Gu p̄o à ḡèu píi ì saaseε, ké Dii kuaàn̄o yáí. ¹⁵ Ké Saulu è ìo saase, ̄ à v̄iak̄èè de yāala. ¹⁶ Isailiō ní Yudaō s̄ō aa ye

Davidizi m̄piiε, ké ìo d̄oaaané z̄ilau yáí.

¹⁷ ̄ Saulu òè: Má a n̄εōε s̄éia Melabu kpama n̄o ũ. Nεḡn̄kea ke, ní z̄ikamεε Diiε. Asa Saulu làasookè

à m̄è: Má ̄k̄aw̄o, Filit̄ō mé aa aà de. ¹⁸ ̄ Davidi òè: Dén ma ũi? Deōn ma b̄edeō ní ma mae buiō ũ ké mà

gbasa mà ḡō n né z̄á ũi? ¹⁹ Ké Melabu kà wà kpa Davidiwa, ̄ Saulu aà kpà M̄eola gb̄é Adiel̄iwa.

²⁰ Saulu n̄εōε Mikali ye Davidizi. Ké wà yápi ò Sauluε, à k̄èè na ²¹ à m̄è: Má aà kpaw̄aε, i ḡōè bai ũ, Filit̄ō i aà de. ̄ a ò Davidiε: Nȳō ma né p̄āle e n̄

sε sa. ²² ̄ a ò a ìwaōne: A yā'o Davidiε asii guu, à oè

aa yá kàmagu, mé ma ìwaṣ yeaàzi pìi. Aa ma nenṣe sé. ²³ Aa ìwaṣ yápi kà Davidi e a swáwa, ṣ a òné: Gṣa kían e zá ũ á yá àa nee? Táaa taasiden ma ũ. ²⁴ Ké Saulu ìwaṣ sù, aa Davidi yápi sèle siuè. ²⁵ Ṣ Saulu mè: A oè má ye ànsue pṣeio, sema aa tṣimee ma ibee Filitṣowa, i sumee ní ní gyafṣṣo mèn basṣo. Ale e Filitṣo aa dee.

²⁶ Ké ìwapio yápi dàu a siu Davidi e, gṣa kían e zá ũ kèè na sa. E nṣi seḡṣṣo àò gé kái, ²⁷ Davidi ní a zìgṣṣo fèle gè Filitṣo dède gbṣṣon àaa do, ṣ à sù ní ní gyafṣṣo, a kpà kíawa pìi, ké à e gṣo aa né zá ũ yáí. Ṣ Saulu a né Mikali kpàwà nṣo ũ. ²⁸ Ké Saulu è màa, a dṣo ké Dii kú ní Davidi o, mé a né Mikali yeaàzi, ²⁹ ṣ aa víakeaè kàfi, à gṣo aa ibee ũ e à gè gàò. ³⁰ Gṣṣo pṣo Filitṣe kíaṣ bṣle gè zíkai, Davidi ì saase de Saulu ìwa kíniola e, ṣ à tṣbò maamaa.

19

Saulu Davidi wea

¹ Saulu ò a né Yonatáa e ní a ìwaṣ pìi aa Davidi de. Ama Yonatáa yeaàzi à kè zài, ² ṣ à aa gbà laai à mè: Ma mae lé n wee. Nyṣ nzia kúa dṣo zia kṣṣo. Ulekii weee ñyṣ kuu. ³ Má bṣo wṣnkp e ní ma maeo, wí ze gu pṣo n uleu. Má n yá'òè. Lá a òmee, mí one.

⁴ Ṣ Yonatáa gè Davidi maabò a mae e à mè: Baa, ñsu vāike n zṣblena Davidi e, asa i vāie keṣeo. Aa yāke aṣo ài vīne maamaa e. ⁵ Ké à Filitṣepi dè, à gí a wṣniie, ṣ Dii tò wa zì zṣṣo blè wápii. N è, ṣ n pṣo kèna. Bóyái ní ye vāike yāsaidepie ñ àa de pāi? ⁶ Saulu aa yāmà, ṣ à legbè à mè: N Diio wa aa deo. ⁷ A gbea

Yonatāa Davidi sīsi à yápi sīuè píi, ̄ à gè ní Davidio Saulu kíi, ̄ àlɛ zíkɛè lán yāawa.

⁸ Zì èa fèlɛ, ̄ Davidi gè zíkai ní Filitɛɔ. A sīngu à zìblémá dúuduu, ̄ aa bàalèè.

⁹ Dii tò Saulu tǎa pāsīpi èa dèdɛ gɔɔ pó a zǎlɛa a kpéu. A a sǎna kǔa, ̄ Davidi lé a mɔɔnalɛè. ¹⁰ Saulu wèlɛlɛ à Davidi paò à naaa ní gǎo. Ké à èè, ̄ sǎnapi gè gǎ pà.

Gwāasina bee ̄ Davidi bàalè tà. ¹¹ Ǿ Saulu gbéɔ zì Davidi bɛ aa aà dǎdǎ, aai aà dɛ kɔɔ,* ̄ aà na Mikali aà gbà laai à mè: Tó ni bàasi gwǎao, wa ní dɛ ziaɛ. ¹² Ǿ Davidi bò fɛnɛntiu, Mikali aà gbàɛ ní bao zǎlɛ, ̄ à bàalè gèzɛa. ¹³ Ǿ Mikali tǎa† sɛ wùlɛ liiwa, à blè báa sɛ kà táapi mia, ̄ à zwāa kua. ¹⁴ Ké Saulu gbéɔ zì Davidi kúi, Mikali mè àlɛ gyákeɛ. ¹⁵ Ǿ Saulu èa gbéɔ zì Davidi gwai, a ònɛ: A aà sé ní a liio sǎnu, à suomɛɛ mà dɛ. ¹⁶ Ké aa gè kpéu, táapi ̄ aa è liiwa, blè báa kuwà a mia. ¹⁷ Ǿ Saulu Mikali là à mè: Bóyǎi n bɔ ma kpe n ma ibɛɛ gbàɛ à pǎlia màai? Mikali wèwà à mè: A òmɛɛ mà to à gèzɛaɛ. Tó ma gi, á ma dɛɛ.

¹⁸ Ké Davidi bàalè gèzɛa, à gè Samueli gwai Lama. A yá pó Saulu kèɛ dàu a sīuè píi, ̄ aa gè zǎlɛ Naio sǎnu. ¹⁹ Ké wa ò Sauluɛ, Davidi ku Naio Lama, ²⁰ ̄ Saulu gbéɔ zì aà kúi. Ké aa kà we, aa lè ānabi gǎli lé ānabikekeɛ, Samueli kú ní guu an dɔaana ũ. Ǿ Lua Nisina dǐ zǐnapɔnɛ, aalɛ ānabikekeɛ sǎ. ²¹ Ké wa ò Sauluɛ, ̄ à gbɛpǎlɛɔ zì, ̄ aa ānabikekè màa lɔ. Saulu èa gbéɔ zì a gɛn àaǎdei, ̄ aa ānabikekè màa lɔ. ²² Ǿ Saulupi fèlɛ lé gé Lama azǎa sa. Ké à kà lòɔ zǎɔ pó kú

* **19:11** Sou 59 † **19:13** Táapiá lí pó wa à lán gbɛnazǐnawae.

Seku sae, à gbéǎ là à m̀: Samueli ní Davidio ku má ni? ǃ wa ò̀: Aa ku Naio Lama. ²³ Ké àlè gé we, ǎ Lua Nisina dí aàpiè sǎ, àlè gé, àlè ànabikekè e à gè kàò Naio Lama. ²⁴ A a pòkasaò b̀àla, à ànabikekè Samueli wáa. Goo bee fáanè ní gwáasinao píi ì wúlea puizie. A yáí tò wí mè: Saulu ku ànabio guu sǎ n̄e?‡

20

Davidi ní Yonataao

¹ Davidi b̀ò Naio Lama à bàalè gè Yonataa lè, ǎ à aà là à m̀: Bó má kèi? Daa kpele má kèi? Vái kpele má kè ní mae ǎ àlè ma wei? ² A wèwà à m̀: Gyaú! Nyǎ gao. Gwa, ma mae líò yǎe kè à gí káimèe ma swáwao, yǎzǎ ge a yǎnan nò. Ma mae aò yá bee taa kè à gí oimèe? Maa no bá! ³ ǃ Davidi ò l̀: N mae dǎ sáasá ké n ma wegwàe. A yáí i to n yápi mào, ké n pò su yao yáí. N Dii kuaò ní n kuaò má kú ga léziè. ⁴ ǃ Yonataa ò̀: Yá pò ní gbèaa píi má kenè. ⁵ ǃ Davidi ò̀: Gwa, m̀o dafu dikpe ku zia. A kù mà zǎlè mà pòble ní kíaoe. To mà ge ulè sèu e zia bàasi oosi. ⁶ Tó n mae ma gbea, oè ma zé gbèama ma ge ma be wéleu Beteleú zeazeae, ké ma bedeo píi lé sa pò wí o wè ní wèo o we yáí. ⁷ Tó à m̀ a mae, máo aafia, àma tó aà pò pà maamaae, nyǎ dǎ ké yǎvái à zèò à kemèe we. ⁸ Gbèkèkè mapi n zòblenae, asa n yáyèmanò ní Dii dǎaoe. Tó má tàae ví, ma de nzia. Nsu ma kpa n maewao. ⁹ ǃ Yonataa m̀: Gyaú! Tó má dǎ ké ma mae zèò à väikèe, má oneo lé? ¹⁰ ǃ Davidi aà là à m̀: Tó n mae sù yápási òne, déme a

‡ 19:24 1Sam 10.10-12

omɛɛi? ¹¹ ɔ Yonatāa òè: Mɔ wà gé sɛu. ɔ aa bòlɛ gè sɛu nɔpla.

¹² ɔ Yonatāa mè: N Dii Isailiɔ Luao, e zia bàasi maa'i má a mae lé mà gwa. Tó n yá kàaàgu, má lékpāsākene. ¹³ Tó ma mae ye vāikene, mé mi lékpāsākene ma n gbae n ta aafiao, Dii yāpāsíkeme bɛ̀ɛbɛ̀ɛ. Dii kunnɔ lá a kú ní ma maeo yāawa. ¹⁴ Tó ma su má kue, gbɛ̀kɛkɛme lá Dii ì kɛwa. Tó ma su ma gae sɔ, ¹⁵ n gbɛ̀kɛ su lāa ní ma bedɛɔ bauo, baa tó Dii tò n ibeɛɔ làa dúniau.* ¹⁶ Maa Yonatāa yāyè ní Davidio, ò à mè: Dii fiabo n ibeɛɔne. ¹⁷ ɔ Yonatāa tò Davidi èa a legbɛ̀ɛ lɔ ké a yeaàzi yái, asa a yeaàzi lá azia wɛ̀niwae.

¹⁸ ɔ Yonatāa òè: Mɔ dafu dikpe ku zia. Tó wi gbɛ̀ɛ e n kilauo, wa n gbae. ¹⁹ Zia bàasi gé ulɛi gu pɔ n ulɛu yápi daalɛgɔɔ, nɔ ku gbɛ pɔ de kɔɔ ù sae we. ²⁰ Má kazu gbɛpi sae wén àaɔ, lándɔ málɛ pɔ gbáwa, ²¹ mí nɛgɔɛnae zɪ àa gɛ kapiɔ wɛɛɛ. Tó má òè, kaɔ ku aà kpe, aà séɛ mɔ̀d, ní mɔ, asa ní Diio níyɔɔ aafiae, kai kuo. ²² Tó má òè kaɔ ku aà aɛ sɔ, géi, asa Dii mé n gbae. ²³ Yá pɔ wá yè ní kɔɔ sɔ, Dii mé aɔ de yápi seelade ù gɔɔpii.

²⁴ ɔ Davidi gè ùlɛ sɛu. Ké mɔ dafu bò, kía zòlɛ pɔbleai. ²⁵ A zòlɛ a zòlekɪi gi sae. Yonatāa zòlɛ aà aɛ, mé Abineɛ ku aà sae. Davidi zòlekɪi sɔ, gbɛ̀ɛ ku weo. ²⁶ Saulu i yāe o zɪbeeziɔ, asa àlɛ e yāe mé aà lè, à gbālè, bee mé giè. ²⁷ Ké a gu dò mɔ gɔɔ plaade zɪ, Davidi zòlekɪi gi da giie, ò Saulu a né là à mè: Bóyái Yese nɛ'i mɔ pɔbleio za gíai? ²⁸ ɔ a òè: A zé gbèaa, à gè Betelɛũ. ²⁹ A mè mà to à gé, asa a bedɛɔ lé sa'o

* **20:15** 2Sam 9.1

wélepiue, ɔ a v̄īo òe à m̄ó. A m̄è tó à k̄em̄ee, mà a gbae à gé a v̄īo gwai. A yáí tò i m̄o p̄obleinn̄o. ³⁰ Ǿ Saulu p̄o p̄a Yonat̄aazi à m̄è: Né faasai swágb̄aade! Má d̄ó k̄é n̄ ze n̄ Yese néoe. N̄ widà nz̄ia n̄ n̄ daowa. ³¹ Tó Yese népi ku w̄eni guu, n̄ȳo e n̄ kpalableo. Gb̄éó z̄i aa aà k̄ū suom̄e tia. A ḡae we. ³² Ǿ Yonat̄aa aà là à m̄è: B̄óȳai a gaii? B̄ó a k̄èi? ³³ Ǿ Saulu Yonat̄aa gb̄à n̄ s̄nao à e de, ɔ Yonat̄aa d̄ò sa k̄é a mae z̄è n̄ Davidi deaoe.

³⁴ Yonat̄aa f̄ele gò p̄obleaa n̄ p̄of̄eo, i p̄oble m̄o ḡoo plaade z̄ip̄io, asa aà n̄òse yà Davidi yá musue, k̄é aà mae aà d̄ile yáfuu yáí.

³⁵ K̄é a gu d̄ò, Yonat̄aa b̄ò ḡè Davidi lei gupiu. Neḡōenaē teaazi. ³⁶ Ǿ a ò népie. Bàale n̄ gé le. Má kazu, ní wele. K̄é népi bàalè lé gé, ɔ Yonat̄aa ka mà aà mia. ³⁷ K̄é népi k̄a gu p̄o Yonat̄aa ka gb̄aepiu, ɔ à lezù népizi à m̄è: Kapīo ku n̄ ae le. ³⁸ Ǿ Yonat̄aa èa lezùaaazi l̄o à m̄è: Gé kpakpa, n̄su zeo. Ǿ népi kapīo s̄èle à s̄ùd̄ a diie. ³⁹ Népi yápi d̄o, sema Yonat̄aa n̄ Davidio. ⁴⁰ Ǿ Yonat̄aa a ḡōkeb̄o kpà népiwa à m̄è: Si n̄ tað be.

⁴¹ K̄é népi tà, Davidi f̄ele ḡeom̄id̄kli oi, à mò k̄ule Yonat̄aae ḡen̄ àaō, à w̄ule a gb̄eeu. Ǿ aa lep̄èk̄ōwa, aa s̄òl̄b̄ n̄p̄la n̄pii, Davidi p̄o mé k̄è z̄ai. ⁴² Ǿ Yonat̄aa òè: Gé aafia, asa wa legb̄è n̄ Dii t̄o wa m̄è, Dii mé wá seelade ũ ma buīo n̄ n̄ buīo z̄ānguo e ḡoōpii.

21

Davidi kua N̄obu

¹ Davidi b̄ò we, ɔ Yonat̄aa èa tà be. ² K̄é Davidi lé gé sa'onkia Aimeleki k̄īi N̄obu, Aimelekipi b̄ò ḡè daiaale. V̄ia aà k̄ū, ɔ à aà là à m̄è: B̄óme tò n̄ be

ndo gbēe kunnɔo ni? ³ Davidi wèwà à m̀: Kí mé zidàmee, à m̀e másu to gbēe yá pò a dilèmee à ma zì kei d̄so. Ǿ wa gudòk̄oe ní ma ìwao aa d̄oamēe. ⁴ B̄le kpele ní v̄i la tiai? Ma gba p̄ee m̀en s̄oo ge pò pò ní v̄i píi lé. ⁵ Ǿ sa'onkiapi m̀: P̄ee p̄a kuo, sema pò pò wa kàle Luae bàasio. Tó n gb̄éó gb̄alea n̄oe yá musuo,* má kpama. ⁶ Ǿ Davidi òè: M̀aae, wá wázia k̄ua n̄oeo yá musu, lá wi ke wà gbasa da zikazeuwa. Ma gb̄éó pòó gb̄aleao. Baa ḡoo pò wále p̄oēã t̄aa'o, aalió gb̄aleao, belenke tá pò wále o gb̄a. ⁷ Ǿ sa'onkiapi Lua p̄ee s̄e a kpàwà, asa p̄ee ku weo, sema pò pò wa kàle Luaepi.† W̄i p̄ee pi se Dii aee, Ǿ w̄i a leũkpake ní p̄ee dafuo.‡

⁸ Saulu ìwae ku we ḡoo pi, aà tón Doegu. Ed̄oũ buie, aà pi mé Saulu s̄ad̄anki ũ. ⁹ Ǿ Davidi Aim̄eki là à m̀: N s̄ona ge f̄enda v̄i laa? Mi e ma a f̄enda ge ḡòk̄e b̄oe s̄eo, asa kí z̄ipi d̄amēe z̄eaz̄eae. ¹⁰ Sa'onkiapi wèwà à m̀: Filit̄e pò ní d̄e Ela guzuleu Goliati f̄enda gwa ke. A ku sa'o'ula kpe, zw̄aa fifiwa. Tó ní yei, sé, asa a p̄ale ku la loo, sema bee. Ǿ Davidi m̀: Kpaa, a s̄aa kuo.

Davidi Ìandek̄ek̄ea

¹¹ Davidi bàalè Saulue z̄ibeez̄i, à tà Gata kí Akisi k̄ii. ¹² Ǿ Akisipi ìwao òè: Isaili búsu kí Davidin weo lò? Aà pi Ǿ w̄i Ǿw̄a w̄i lesi aà yá musuo lò? W̄i m̄e: Saulu gb̄éó d̄èd̄e òaa s̄ooe (1.000), Davidi s̄o òaas̄ooo lee kwi (10.000).

¹³ Yá pi Davidi k̄ũ gb̄aa, àle v̄iake Akisie maamaa. §

¹⁴ Ǿ à azia lile, àle Ìandek̄e ke ní w̄aa. A ɔgb̄e ḡalegale

* **21:5** Lev 15.18 † **21:7** Mat 12.3-4 ‡ **21:7** B̄oa 40.22-23

§ **21:13** Sou 56

bíibɔle gbaɔwa, a tò lé'i dà a lekpea. ¹⁵ Ǿ Akisi ò a ìwaɔne: A gwa! Gbépiá íandee. Bóyāi a aà sè a mɔoi? ¹⁶ Íandee kèsāae, ɔ̄ a gbépi sè a mɔoa aà íandee kemee? A e gē ma uao.*

22

Saulu Nɔbu sa'onao dedea

¹ Davidi bò we, à bàalè à gè gè Adulaū gbè'eu.* Ké aà v̄iɔ ní aà de bɛdeɔ aà bao mà, aa gè aà lè we. ² Yā'ɔmadeɔ ní fiadeɔ ní gbé pɔ yá lé kánguɔɔ kàaaaazi pii, ɔ̄ à gò ní dɔaana ũ. Aa kà gbɛɔn òaa pla taa. ³ Bɔa za we Davidi gè Mizipa, Mɔabu bùsuu, a ò Mɔabu kíae: Ma mae ní ma dao gba zé aao kunnɔ e mà dɔ lá Lua a kemee. ⁴ Ǿ à ní tó ní Mɔabu kiao we. Aa kuaàno gɔɔ pɔ Davidi ku sēgbāu. ⁵ Bee gbɛa ānabi Gada mò yā'ò Davidie à mè: Nsu ñyɔ̄ ku sēgbāu lo. Ea ta Yuda bùsuu. Ǿ à fɛle gè Eletu líkpeu.

⁶ Ziɛwa Saulu zɔle baali gbáu Gibɛa s̄is̄i musu. A a s̄ona k̄ua, aà ìwaɔ liaaaazi pii. Ǿ a mà wà Davidi ní gbé pɔ kuaàno kúki d̄è. ⁷ Ǿ a ò a ìwapiɔne: A Bēyāmee buiɔ, à ma yāma ápii. Yese né a buaɔ ní v̄ɛbuɔ kpáwáe? A á dile zīgɔ gbɛɔn òaasɔɔ ge gbɛɔn basɔbasɔɔ dɔaana ũe? ⁸ Ápii a lekpaaimazie. Ké ma né yāyè ní Yese néo, á gbēe i omeeo. A gbēe i wēnadɔmeeo. I kāmee ma swáwa ké ma né ma ìwapi nòse fɛle aà ma we, lá àle ke tiaewao. ⁹ Edɔ̄ bui Doegu kú ní Saulu ìwaɔ we, ɔ̄ à mè: Ma Yese né è, à mò Aitubu né Aimɛleki kíi Nɔbu.

* **21:16** Sou 34 * **22:1** Sou 57, 142

10 A yāe wεεε kèè Diiwa, ̄ à kùsūa kpàwà ní Filitē bui Goliati fēndao.†

11 Ǿ kía gbéǒ zì aa sa'onkia Aimelēki sísi ní a de bεde pó de sa'onao ū Nɔbuɔ píi. Ǿ aa mò kía kíi nípii.

12 Ǿ Saulupi òè: Swákpa ò ma, Aitubu né. A wèwà à mè: Ma swá wè, Baa. 13 Ǿ Saulu àà là à mè: Bóyāi mpi ní Yese néo a lekpaaimazii? Bóyāi n ble kpàwà ní fēndao, n yāe wεεε kèè Luawa, ké àà fεlemanɔ àà ma wε, lá àle ke tiaewai? 14 Aimelēki wèwà à mè: N

ìwao guu píi, dé náai mé kà Davidiwai? N né záε, nzia dǎanaɔ kíaε. A tɔbò n bε. 15 Mi wεεε kèè Luawa yāao lé? Kai! Baa, nsu yāɔɔ mapi n zòblenawao ge ma de bεdeɔ, asa má yāe dō yápi musuo, baa yɔɔ.

16 Ǿ kípí òè: N gaε, mpi ní n de bεdeɔ píi. 17 Ǿ a ò dɔai pó kú weɔne à mè: A fεle à Dii gbàgbanaɔ dεde, asa an ɔ ku Davidi yáue. Aa àà bàalea yá dō, ̄ aai omεεo. Ama àà ìwapiɔ i we ɔsè aa Dii gbàgbanapiɔ dèdεo.

18 Ǿ kípí ò Doeguε: Fεle ò sa'onapiɔ dεde. Ǿ à fεle à ní dεde gòɔ. A bàabaa sa'o'uladanapiɔ dèdε gbēɔn basiiɔsɔo. 19 Ǿ Saulu èa sa'onapiɔ wéle Nɔbudeɔ dèdε lɔ, gǔεo ní nɔεo ní né gbāao ní nétēnao ní zuo ní zàa'inao ní são. Wà ní dεde ní fēndao nípii.

20 Ǿ Aimelēki né do pīlimá, àà tón Abiataa. A bàalè à gè tè Davidizi. 21 A ò Davidiε, Saulu Dii gbàgbanaɔ dèdε píiε.

22 Ǿ Davidi òè: Ké ma Eɔɔŭ bui Doegu è we gɔɔ bee, má dō sáasã ké a o Sauluε. Tāaeden ma ū n de bεdeɔ gagaa píi yá musu. 23 Nyɔ kumanɔ. Nsu to vía n kũo. Gbé pó lé n wε lé ma wε s̄ε. Yāe a n le ma ɔzío.

† 22:10 Sou 52

23

Davidi Keiladeɔ misia

¹ Wa ò Davidiɛ wà m̀è: Gwa, Filit̃ɔ lé z̃ika ní Keiladeɔ, aale ní p̀wɛnaɔ naaa. ² Ǿ Davidi gb̀èa Diiwa à m̀è: M̀à gé lélei Filit̃ɛpiɔwa ỳà? Ǿ Dii òè: Gé léleimá, ní Keiladeɔ misia. ³ Ǿ Davidi gb̀éɔ òè: Lá ṽia lé wá kú Yuda b̀usu la, wá f̃ó gé z̃ikai ní Filit̃ɔ Keilae? ⁴ Davidi èa gb̀èa Diiwa l̀ɔ, Ǿ Dii òè: F̃ele gé Keila, asa má Filit̃ɔ nanɛ n ɔz̃iɛ. ⁵ Ǿ Davidi g̀è Keila ní a gb̀éɔ, à z̃ikà ní Filit̃ɔ, Ǿ à ní p̀ɔtuɔɔ s̃imá. A Filit̃ɔ d̀èd̃e dasidasi, à Keiladeɔ misia.

Saulu p̀léa Davidizi

⁶ Ké Aimeleki né Abiataa bàalè, àle gé Davidi kíi ỳaa, a a sa'o'ula k̃uac, Ǿ à g̀èò Keila. ⁷ Ké Saulu mà Davidi g̀è Keila, à m̀è: Lua g̃l̃aaz̃iɛ, Ǿ à aà nàmɛɛ ma ɔz̃i, asa à az̃ia kàka w̃éle b̃iideuɛ. ⁸ Saulu a z̃ig̃ɔ kàaa p̃ii aa g̃e koez̃ɔ Davidi ní a gb̀éɔzi Keila. ⁹ Ké Davidi mà Saulu lé ṽaikpaaɩanɔ, Ǿ a ò sa'ona Abiataaɛ aà m̀ó ní sa'o'ulao. ¹⁰ Ǿ Davidi m̀è: Dii Isailiɔ Lua, mapi n z̀òblena, má mà Saulu lé z̃ewɛɛɛ à m̀ɔ Keila à w̃éleɛ beepi dúuz̃ɔ ma ỳái. ¹¹ Keiladeɔ ma kpawà ỳà? Saulu a m̀ɔ la lá má màwa ỳà? Dii Isailiɔ Lua, o mapi n z̀òblenaɛ. Ǿ Dii òè: A m̀ó. ¹² Ǿ Davidi aà là l̀ɔ: Keiladeɔ ma kpawà ní ma gb̀éɔ ỳà? Ǿ Dii m̀è: Aa á kpawàɛ. ¹³ Ǿ Davidi ní a gb̀éɔ f̃èle, aa kà gb̀èɔn b̀aa àaɔ taawa. Ké aa b̀ò Keila, Ǿ aa g̀è gu p̀ó aa yei. Ké Saulu mà Davidi b̀ò Keila, i g̀è we l̀ɔ.

¹⁴ Davidi ku zegikl̃iɔu gb̀áau Zifi b̀usu gb̀èsis̃ideu. Lá gu lé d̀ɔ Saulu l̀ɔ aà w̃ɛɛ, āma Lua i Davidi naè aà ɔz̃iɔ. ¹⁵ G̃ɔɔ p̀ó Davidi ku Zifi b̀usu líkpeu, a mà Saulu ní aà gb̀éɔ lé m̀ó a dei. ¹⁶ Ǿ Saulu

né Yonatãa fêlê gè Davidi lè za líkpepiu, à aà gbà s̄ó ní Lua t̄ó. ¹⁷ A òè: Nsu to v̄ia n kũo, asa ma mae a e òkãmao. Mm̄e n̄ȳõ kible Isailiõwa, mapi s̄ó m̄io ðe n plaade ũ. Ma maepi bee ðõ se. ¹⁸ Ǿ aa ȳayè ní k̄õ m̄pla Dii aε. Davidi ku líkpeu we, ð Yonatãa tà bε.

¹⁹ Bee gb̄ea Zifideõ gè Saulu lè Gib̄ea aa m̄è: Davidi ul̄ea wá b̄usu s̄εgb̄au. A ku líkpeu Hakila s̄is̄ip̄õleu Yesim̄õ ḡeõmid̄õk̄ii oi.* ²⁰ Kí, ḡõ p̄ó ní yei píi, m̄õ we, wí aà kpama. ²¹ Ǿ Saulu m̄è: Dii báadaágu, ké a ma w̄enagwà yáí. ²² A tá, í εa s̄oukε. A gu p̄ó ì géu gb̄εagb̄ea ní gb̄é p̄ó aa aà èõ, asa má mà wà m̄è aà ð̄n̄á ð̄n̄õ no. ²³ A gb̄εagb̄ea ké à e à aà ulek̄iõ ðõ píi, í εa m̄õ ma le mà a s̄áas̄á ma, mí géáño. Tó a kú á b̄usuu weε, má kp̄álek̄εaàzi Yuda buiõ guu píiε. ²⁴ Ǿ aa ð̄azeu aa ð̄aa Sauluε Zifi. Ḡõ bee s̄ó Davidi ní a gb̄éõ ku Maõni gb̄áau s̄ε p̄ó kú Yesim̄õ ḡeõmid̄õk̄ii oi.

²⁵ Ké Saulu ní a gb̄éõ lé m̄ó kp̄álek̄εiaàzi, à a baomà, ð à p̄iã gb̄epiwa, a ku Maõni gb̄áau. Ké Saulu mà, ð à p̄èlaàzi Maõni gb̄áau we. ²⁶ Sauluõ bε gb̄ès̄is̄i kpele, Davidiõ bε a kpela, aale olo'olobo aale bàale Sauluε. Ḡõ p̄ó Saulu ní a gb̄éõ lé lia Davidiõzi aa ní kú, ²⁷ ð gb̄ēe m̄ò baokpà Sauluε à m̄è: Kε kpakpa, Filit̄eõ m̄ò lélei wá b̄usuwa. ²⁸ Ǿ Saulu zè p̄éla Davidiziε, à gè Filit̄eõ lei. A yáí tò w̄i m̄ε gupie K̄õkpaalegbε.

24

Davidi gia Saulu ðεai gb̄è'εu

* **23:19** Sou 54

¹ Bee gbɛa Davidi b̀ we à gè z̀lɛ s̀gb̃au, gu p̀ w̃ mɛ ɛngɛdi. ² Ké Saulu s̀ ñ Filitɛ̃o yaa, wa òè Davidi ku ɛngɛdi gb́aa. ³ ɔ̃ à Isaili z̃ig̃ɔ̃ s̀lɛ gb̃ɛ̃n òaa g̃ɛ̃o, à dàrño z̀éu kpálekɛi Davidĩzi gu p̀ w̃ mɛ Tuẽo gb̀s̃is̃i. ⁴ Ké à kà s̃ã kaa p̀ kú z̀é saɛ k̃í, à gb̀è'ɛ è we, ɔ̃ à g̃èu b̃íikpɛkɛi. Davidi ñ a gb̃é̃o s̃o aa ku gb̀è'ɛpiu za a léwa.* ⁵ ɔ̃ Davidi gb̃é̃o òè: Gwa, g̃ɔ̃ p̀ Dii mè á ñ ibɛɛ nanɛ ñ ɔ̃z̃i ñ yákeè lá ñ yeiwan gb̃ã. ɔ̃ Davidi f̃lɛ tɛɛɛ, à Saulu ulada lé z̀ò aà saɛ. ⁶ A gbɛa Davidi làasoo lé ɪadawà Saulu ula lé p̀ a z̀òpi yáí, ⁷ a ò a gb̃é̃nɛ: Kai! Dii su to mà yá bee taa kɛ ma dii p̀ á kpàɛo. Má ɔ̃k̃ãwà, asa Dii mé aà kpà kía ũ.

⁸ Davidi a gb̃é̃o lèlɛ ñ yápi yáí, i to aa Saulu d̀eo. Ké Saulu b̀ gb̀è'ɛu, àlɛ g̃ɛzɛa, ⁹ ɔ̃ Davidi b̀ gb̀è'ɛpiu à lezuaàzi à mè: Ma dii k̃í! Ké Saulu lili à a kpɛ gwà, ɔ̃ Davidi kùlɛ à a mipèlèè. ¹⁰ ɔ̃ a ò Sauluɛ: Tó wà mè ma ṽái ò ñ musu, b̀yáí ni síi? ¹¹ Gwa! N wé è gb̃ã lá Dii ñ namɛɛ ma ɔ̃z̃i gb̀è'ɛu. Wa òmɛɛ mà ñ dɛ, ɔ̃ ma ñ wɛnagwà, ma mè má ɔ̃k̃ã ma diiwao, asa Dii mé aà kpà kía ũ. ¹² Gwae Baa! Gwa, má ñ ulada lé k̃ua kɛ! Ma ñ ula lé z̀ò, áma mi ñ d̃eo. N d̀ò sa ké má ṽái ge ɪi k̃uanño. Mi tàakɛnɛo, ɔ̃ ñlɛ ma wɛ. ¹³ Dii mé a yág̃ɔ̃g̃ɔ̃wɛɛ, i t̃osimamɛɛ, áma mapi, má ɔ̃k̃ãmao. ¹⁴ Lá wà yáasikè za ziwa wà mè: Yávái ɪ b̀ ṽáikɛnao k̃íiɛ. Má ɔ̃k̃ãmao. ¹⁵ N Isailĩo kía, dé yáí ñ b̃oii? Dé ñlɛ pélɛaàzii? Gb̃ɛ gɛ yà? K̀òtɛ yà? ¹⁶ Dii mé a ma yá gwa, i yág̃ɔ̃g̃ɔ̃wɛɛ, i yānakpaa, i zɛmaño, i ma b̀o ñ ɔ̃z̃i.

¹⁷ Ké Davidi yá bee ò Sauluɛ a làa, Saulu mè: Ma

* 24:4 Sou 142

né Davidi, n lɔɔn wee? ɔ Saulu wii pà̄le à ɔ̀lɔ̀. ¹⁸ A ò Davidie: N yá na demala, asa vâi má kènɛ, ɔ̄ n fiabòmɛɛ ní maao. ¹⁹ N maa pɔ́ ní kè̀mɛɛ ò tia. Ké Dii ma nanɛ n ɔ̀zɪ, ni ma deo. ²⁰ Tó gbé̀ b̀ò a ibɛɛwa, ɪ to aà ta aafiae? Dii maa pɔ́ ní kè̀mɛɛ gbã fiabonɛ. ²¹ Má d̄s sa ké ńȳɔ̄ ḡs kía ũ, níɔ̄ kible Isailiɔ̄wa. ²² Legbẽmɛɛ ní Dii t̄so, ké ńȳɔ̄ ma bui kaaleo, ńȳɔ̄ ma de bedeɔ t̄s midɛo. ²³ ɔ Davidi legbè̀ Sauluɛ. Ké Saulu tà be, ɔ̄ Davidi ní a gbé̄ɔ̄ ɛa aa tà s̄ɛgbãu.

25

Nabali gia d̄ɔ̄nlekei Davidie

¹ Samueli gà, ɔ̄ Isailiɔ̄ kàaa píi, aale ɔ̀lɔ̀ aà gaa yá musu, ɔ̄ wà aà v̄i a be Lama. Bee gbɛa Davidi gè Palana s̄ɛu. ² Maɔ̄ni gb̄ɛe ku, a b̄oolɛ v̄i Kaameli we. ɔ̄de saɛ, a s̄aɔ̄ v̄i mèn òaa ḡɛo ní bleɔ̄ mèn òaa s̄oo. ɔ̄ à mò Kaameli a s̄aɔ̄ kāk̄ɛɛleɪ. ³ Aà t̄ón Nabali,* aà na t̄ón Abigaili. N̄ɛpi laai v̄i mé aà kákaa maa, āma aà ḡɔ̄pi p̄ási mé aà yákeao d̄òɔ̄ v̄io. Kalebu buie.

⁴ Ḡoo pɔ́ Davidi ku s̄ɛu, a mà Nabali mò a s̄aɔ̄ kāk̄ɛɛleɪ. ⁵ ɔ̄ à a ɪwaɔ̄ z̄i gb̄ɛɔ̄n kwi, a òné: A fele gé Nabali k̄i Kaameli, ɪ f̄ɔ̄kpawàmɛɛ, ⁶ ɪ oè à me: Lua n d̄s ní aafiao ní n uao ní n gbé̄ɔ̄ píi. ⁷ Má mà n m̄o ní s̄ákāk̄ɛɛlenao. Ké n s̄ádãnaɔ̄ kúwanɔ̄, wi ɪadamáo, mé an kua Kaameli guu, p̄ɛ i k̄ésãmáo. ⁸ N n z̄ikenapiɔ̄ la, aa onɛ. Ma ɪwaɔ̄ wegwa, asa dikpe z̄iɛ. N z̄òblenapiɔ̄ ní mapi n néo wá gba pɔ́ pɔ́ ní è.

⁹ Ké Davidi ɪwapiɔ̄ kà, aa yápi s̄èle siu Nabalie ní Davidi t̄so, ɔ̄ aa s̄òaaazi. ¹⁰ ɔ Nabali òné: Dén

* **25:3** Bee mè m̄isaide.

Davidi ũi? Bón Yese népi ũi? Zò pò aa kè ní diiowa gbão dasi. ¹¹ A ye mà a p̄e ní ma ío ní nò pò má dè ma sákákèelenaoneo séle mà kpa gbé pò má ní bokli d̄sowa yà? ¹² Ǿ Davidi gbé èa dàzeu aa tà. Ké aa kà, aa yápiò sèle siuè pii. ¹³ Ǿ Davidi ò a gbépiòne: A baade a f̄nda loo. Ǿ an baade a f̄nda lòo ní Davidipio s̄. Gbé pò gè ní Davidioò kà òaa pla taa, ò gbéon òaa do ḡo ní aso.

Abigaili awakpaa Davidie a zá Nabali yá musu

¹⁴ A m̄o lè zikenapiò do ge ò Nabali na Abigailie à mè: Davidi gbé z̄i aa b̄o s̄eu, aa m̄o f̄okpà wá diiwa, ò à p̄alamá. ¹⁵ Gbépiò s̄o aa maakèw̄e maamaae, aai ìadawáo. Wá kuar̄no s̄eu guu, p̄e lí késawáo. ¹⁶ Ḡo pò wále s̄ad̄a ní sae f̄aane ní gw̄aas̄inao pii aaiò liaawázi lán b̄iwae. ¹⁷ L̄asooke yá pò níȳo kewa, asa aa z̄èd̄ wà v̄aíke wá diie ní aà uadeo píie. Aàpi maaò, ìli gbé yá'onè mao.

¹⁸ Ǿ Abigaili p̄e n̄aaa kpakpa mèn òaa do ní v̄eoo t̄uu pla ní s̄a pò wa kèk̄eo mèn soo ní p̄owena kpasaaò p̄en soo ní v̄eobe k̄aaò mèn basoo ní kaad̄embe gii k̄aaò mèn òaa do, aa yè z̄aa'inaone. ¹⁹ Ǿ a ò a zikenane: Aò d̄aaa, m̄o té á kpe. I ȳae o a z̄a Nabalio. ²⁰ Ǿ a di a z̄aa'ina kpe, àle pila s̄is̄iwa. Ké à b̄o s̄is̄i kpe, à kp̄aaũ ní Davidio, àle pila s̄is̄iwa s̄o ní a gbé, aale m̄o. ²¹ Davidi lé o a gbéone: Ma gbépi p̄oò d̄òae s̄eu p̄ae. Wi aà p̄e seo, ò a maa fiab̄omee ní v̄aio. ²² Tó ma aà ḡoe tò b̄eè e gu ò ḡe d̄oi, Lua ȳap̄as̄ikeme b̄eèb̄e.

²³ Ké Abigaili aà è, ò a pila a z̄aa'inawa kpakpa, à kùle Davidie à wùle a gb̄eu. ²⁴ Ǿ à kùle aà gb̄az̄i à

mè: Baa, máme má tàae ví mado. Mapi n zòblena gba zé mà yá'onε. Swādo mapi n zòblena yái. ²⁵ Baa, Nabali maao. Nsu ò aà yádao. A de lá a tówaε. Aà tón Mísaiide, mé mísaiyā ò ò ke. Mapi n zòblena sō mi gbé pó n ní zí eo. ²⁶ Baa, lá Dii ku mé ní ku, Dii gíne ò gbēde ò tōsi nziaεε. Dii to n ibεεo ní gbé pó aale n vāi wεεεo gō lán Nabaliwa. ²⁷ Tiasa Baa, gba pó mapi n zòblena ma mōonεε bee si ò kpa n íwaowa. ²⁸ Sùuuke ní mapi n zòblenao ní ma tàaeo. Dii a to n buio aao kible gōōpiiε, asa ni zika Diiεε, mé wa vāie ema bauo. ²⁹ Baa tó gbēε fēle lé pélenzi n dei, Dii n Lua a n wēni dōne ní mōgalaoε, i n ibεεo wēni da a gbemau, i zu. ³⁰ Baa, tó Dii yāmaakēne lá à a legbèwà pii, mé à n dile Isailio dōaana ū, ³¹ n láasoo su íadama, i n dayāu gbēdeεa pā ge tōsia nziaε yá musuo. Baa, tó Dii maakēne, to mapi n zòblena ma yá àò dōngu.

³² Ǿ Davidi ò Abigailiε: Wà Dii Isailio Lua sáaukpa. Ǿme n zí daimale gbā. ³³ Ma n sáaukè sō ní laai pó n ma gbao, asa níme n ma zùukè gbā, ò mi gbēde ma tōsi maziaεo. ³⁴ Tó bee no, ní Dii Isailio Lua pó gímeε mà vāikεneo, tó ni wā n mō daimale yāao, dō yāa gu a dō Nabali gōεewao. ³⁵ Ǿ Davidi pó pó Abigaili mōoe sí à mè: Ka be aafia. Ma n yāmà, ma yōlaakēne.

Nabali gaa ní Davidi Abigalio seao

³⁶ Ké Abigaili kà Nabali kíi, a è àle pōnableble lán kíawa. Aà pō kèna, à vεε gbè à kà. Ǿ aà napi i lebo à yāe òè baa yōo e gu gè dòò. ³⁷ Ké gu dò, vεε wée Nabaliwa, ò aà na yá pó kèpi sèle síuè. Ǿ sō kèaàgu,

à gò lán gbewa. ³⁸ Goo kwi taa gbea Dii gotòwà, ò à gà.

³⁹ Ké Davidi Nabali gaa bao mà à mè: Wà Dii pò zèmanò sáaukpa, à wí pò Nabali dàa bòmee. A gímee mà vāike, ò a tò Nabali vāikea wí aàzia musu. Bee gbea Davidi gbéò zì Abigailiwa aa oè á ye aà se nò ù. ⁴⁰ Ké Davidi iwapiò kà Abigaili kíi Kaameli, aa oè: Davidi mé wá zíma, a ye n da'uake. ⁴¹ Ǿ à fèle kùle à a mipèle à mè: Aà zòblenan ma ù, ma sòu mà mà a dii iwao gbá pípiné. ⁴² Ǿ à fèle dì zàa'ina kpe gòò. Aà nòe zikenao gèaàno gbèon sòo. Aa dàzeu ní Davidi zinao, ò à gò aà nò ù. ⁴³ Davidi Yezelee gbé Ainòu kù a nò ù b. An pla mpíi aà naone. ⁴⁴ Ǿ Saulu a né Mikali pò de Davidi nò ù yāa kpà Laisi né Paletie, Galiù gbéwa.

26

Davidi gia Saulu deai gēn plaade

¹ Zifideò gè Saulu lè Gibea, aa oè: Davidi ulea Hakila sìsípòleu boaa ní Yesimoo.* ² Ǿ Saulu gè Zifi sèu ní Isaili zígòò gbèon òaa gèò, aale Davidi we sèpiu. ³ Saulu bòokpà ze sae Hakila sìsípòle pò boaa ní Yesimoo, mé Davidi ku sèu. Ké a mà Saulu lé péleazi, ⁴ ò à asiigwanao zì, ò a dè sa ké Saulu kà. ⁵ Ǿ Davidi fèle gè gu pò Saulu bòokpau. A Saulu ní a zígòò doana Nee né Abineeo wúlekíi è. Saulu wúlea bòo guoguo, aà gbéò kálea liaaaazi. ⁶ Ǿ Davidi Iti bui Aimelèki ní Zeluia né Abisaio là à mè: Dème a gemanò bòopiu Saulu kíi? Ǿ Abisai oè: Máme má genno. ⁷ Ké Davidi ní Abisaio lòole zígòpiòzi gwá, ò

* 26:1 Sou 54

aa Saulu è wúlea, àle i'o bòo guoguo, àà sōna pélea àà mizí. Abineε ní a gbéó wúlea liaaaàzi nípii.

⁸ Ǿ Abisai ò Davidiε: Lua n ibεε nàne n ɔzǐ gbãε. To mà àà zǔ ní sōnao mà naaa ní tɔɔleo. Má àà zǔ gēn doε, i ke gēn pla no. ⁹ Ǿ Davidi òè: Nsu n àà deo. Déme a ɔkã kía pó Dii kpàwa ade bɔ pái? ¹⁰ Ǿ Davidi èa mè: Dii ku! Dii mé a gotɔwà, àà gɔɔ pà à gàn nò, à gà zilaun nò. ¹¹ Kai! Dii su to mà ɔkã kía pó á kpàwao. Wà ge wà sōna pó kú àà mizí sé ní àà ituuo, wí gèò zéa. ¹² Davidi sōna ní ituu pó kú Saulu mizíò sè, ɔ aa gèò zéa. An gbēe i ní eo, aa ní yá dɔo, aale i'o nípiiε. An gbēe i vuo, asa Dii mé tò í zɔɔ dàríla.

¹³ Ké Davidi bùa swa baale, ɔ à zè sísí musu za zázá, gu yàasa daa ní zānguo. ¹⁴ Ǿ à lezù Abineε ní a gbéózi à mè: Abineε yòoo! N níle yà? Abineε wèwà à mè: Déme lé lezu kíazii? ¹⁵ Davidi òè: Nεgōnan n ũo lò? Gbēe kànwa Isaili bùsuue? Gbēe mò n dii kí dei. Bóyāi níle àà d́ao ni? ¹⁶ Ni yá d́o ní kèo. N Diio a ka gaaε, asa i á dii kí pó Dii kpàé d́ao. Gwae! Kí sōna ní àà ituu pó kú àà mizíò ku máε? ¹⁷ Saulu Davidi lɔɔ d́o, ɔ à mè: Davidi ma né, n lɔɔn wee? A wèwà à mè: Ma dii kí, ma lɔɔε. ¹⁸ Davidi èa mè: Bóyāi ma dii lé péle mapi a zòblenazii? Bó má kèi? Bó má wíwii? ¹⁹ Ma dii kí, swákpa mapi n zòblena yáí sa. Tó Dii mé n sóikèa, àà ma sa'oa gíma. Tó gbēnazinaɔne sɔ, Dii láaikemá, asa aa ma ya ma bɔ Dii gbéó guu, aa mè mà gé zɔblei dii zìloɔneε. ²⁰ Nsu to wà ma de zà ní Diioo. Isailiò kía b̀ò k̀òtɛ wei lá wíò d́ona ya gbèsísíò musuwa. ²¹ Ǿ Saulu mè: Ma duunakè. Ma né Davidi, èa su. Má íadama lɔo, asa n ma wēni dà gbia gbã. Sianaε, ma m̀isaiyã kè, ma

zã yáwa maamaae. ²² Ǿ Davidi òè: N sǎnan ke. To n ìwae bua mǒ síi. ²³ Dii ì flabo baadee a maake ní a náaio musu. Dii n namεε ma ɔʒí gbãe, ãma mi we ɔkãmao, ké Diipi mé n kpa kía ũ yáí. ²⁴ Lá ma n wēni beεε dǒ gbã, Dii ma wēni beεε dǒ màa, i ma si vâi píiwa. ²⁵ Ǿ Saulu òè: Lua báaadangu ma né Davidi. Nyǒ yãzɔke, n mi aɔ daa íae fá. Ké Davidi gèzεa, ɔ Saulu tà be.

27

Davidi kua Filitɔ̀ b̀usuu

¹ Davidi láasookè à mè: Saulu a ma de gwɔewa. Tó mi bàale ma ta Filitɔ̀ b̀usuuo, a bɔmanɔ nao. Tó ma bàalè, Saulu a ma wea tó, mí bɔ aà ɔʒí. ² Ǿ Davidi fɛle gè Gata kí Akisi, Maɔki né kíi. Gbɛɔn òaa àaɔɔ gèaàno. ³ Ǿ Davidi ní a gbéɔ zǒle Gata ní Akisio, baade ní a bedeo. Davidi ku we ní a na gbɛɔn plaɔ, Yezεεε gbé Ainɔaũ ní Kaameli gbé Abigaili pǒ de Nabali nɔ ũ yáao. ⁴ Ké wa ò Sauluε Davidi bàalè tà Gata, i péleaàzi bo.

⁵ Davidi ò Akisie: Tó n ma wegwàe, ma gba zé mà zǒle guei n zǒewiaɔ do guu. Mapi n zǒblena má ye mào kunnɔ n mεεwiau. ⁶ Zibeezǐ ɔ Akisi Zikilaga kpàwà, ɔ à gǒ Yuda kíaɔ pǒ ũ e ní a gbão. ⁷ Davidi kua Filitɔ̀ b̀usuu kà wè do ní mǒ síiɔ.

⁸ Ǿ Davidi ní a gbéɔ gè lèle Gesuuɔwa ní Giizio ní Amalekio. Gbépio ku b̀supiu za zie boa za Sulu e à gè pè Egipiwa. ⁹ Tó Davidi zǐblè b̀supi wéleɔwa, ìli gǒεε ge nɔεe to béεo, são ní zuo ní zàa'inao ní yiongoɔ ní pɔkasaɔ ɔ ì naaa. Tó à tà, ì gé Akisi kíi, ¹⁰ ɔ Akisi ì aà la gu pǒ à lèleu gbéɔwa zibeezǐ. Davidi ì oè a ge

Nεγενε bùsuu, Yudaο ge Yelameli buiο ge Keniο k̄iε. ¹¹ Davidi lí ḡεε ge n̄εε to b̄éε wà suò Gatao, asa à mè: Gb̄εε asu wá k̄omaleke à me má kè kéwa ge kéwao. Màa ì ke ḡoò p̄ó a ku Filit̄εò bùsuu. ¹² Akisi Davidi náaikè à mè: Isailiο ye aà ḡiyáio. Aο de ma zòblena ùε ḡoòpii.

28

Saulu ní n̄ε welende ḡèsisinao

¹ Zibeezi Filit̄εò ní z̄iḡoò k̄aaa, aa ye gé z̄ikai ní Isailiο. ∩ Akisi ò Davidiε: Asa ní d̄ó ké mpi ní n gb̄éò á gemanο z̄ikaió? ² ∩ Davidi òè: Too, níȳó e sa lá mapi n zòblena má ke. ∩ Akisi òè: Tó màaε, má n ke ma d̄àana ùε e ḡoòpii.

³ A m̄ò lè Samueli gà kò, Isailiο k̄aaa pii, aa óòb̄ aà gaa yá musu, ò aa aà vì a be w̄éleu Lama. Saulu welendeο ní ḡèsisinaο yà Isaili bùsuu.* ⁴ Ké Filit̄εò k̄aaa, aa m̄ò b̄òokpà Sunεù. ∩ Saulu Isailiο k̄aaa pii, aa b̄òokpà Giliboa. ⁵ Ké Saulu Filit̄ε z̄iḡoò è, vía aà k̄ù, s̄ò k̄èaàgu maamaa. ⁶ A gb̄èa Diiwa, ò Dii i wewà nana guu ge ní gb̄elaaο† ge ní ànabioo. ⁷ ∩ Saulu ò a ìwaaνε: A n̄ε welende ḡèsisina weelemεε mà gé yāgb̄eaiwà. ∩ aa òè: N̄ε welende ḡèsisinae ku Endoo.

⁸ ∩ Saulu azia lile à p̄okasa p̄aleο dà, ò à gè n̄εpi lè gw̄aasina ní a gb̄èon plaο s̄anu. A òè: To n t̄aa m̄ó, ní ge p̄ó ma aà tó òne sísimεε. ⁹ ∩ n̄εpi òè: N d̄ó s̄áasā yá p̄ó Saulu kè. A a bùsu z̄ò welendeο ní ḡèsisinaνε. B̄óyāi níle baikpamεε wà ma dei? ¹⁰ ∩

* **28:3** Lev 20.27, Iko 18.10-11 † **28:6** Nao 27.21

Saulu legbèè ní Dii tóo à m̀̀: Má sí ní Diio wa ìadama yáé bee musuo. ¹¹ Ǿ nɔ̀epi m̀̀: Gε kpele mà sísinéi? A m̀̀: Samuéliε. ¹² Ké nɔ̀epi Samueli è, à wii pà̀le a ò Sauluε: Mmenn Saulu. Bóyáí n ɔ̀nɔ̀kèiméi? ¹³ Ǿ kípí ò̀̀: Nsu to vía n kũo. Bó ní èi? A ò̀̀: Gyaade má è, à̀le bɔ̀ tɔ̀leu. ¹⁴ Saulu aà là à m̀̀: Kpelewa a dei? A ò̀̀: Mae zie mé lé m̀̀, a ulada daa.

Ǿ Saulu d̀̀ ké Samuéliε, ɔ̀ à kù̀le à wù̀le a gbεεu. ¹⁵ Ǿ Samueli aà là à m̀̀: Bóyáí n ìadàa, níle ma sísii? A wèwà à m̀̀: Ma wétèa zɔ̀ èε. Filitèɔ̀ mé mò zíkaimanɔ̀, mé Lua b̀̀ ma kpeε. Ili wea ní ànabio ge nana guu ɔ̀o. A yáí ma n sisi. Omεε lá má ke. ¹⁶ Samueli ò̀̀: Dii b̀̀ n kpe à g̀̀ n ibεε ũε, mé níle yágbεaa s̀̀ be? ¹⁷ Dii kènε lá a dà̀mεε má ò̀waε. A n b̀̀ kpalau à n gbédee Davidi kpà̀u.‡ ¹⁸ Dii bee kènε gbã, ké ni aà yãmao yáíε. Ni pɔ̀kũma pãsí b̀̀b̀̀è Amalekiɔ̀wao.§ ¹⁹ Dii a Isailiɔ̀ ní mpio kpa Filitèɔ̀waε. Mpi ní n nεg̀ɔ̀εo áɔ̀ kumanɔ̀ la zia. Dii a Isaili zíg̀ɔ̀ kpa Filitèɔ̀wa. ²⁰ Samueli yápi tò vía Saulu k̀̀ maamaa, ɔ̀ à lè̀le a gbεεu sɔ̀lɔ̀lɔ̀ g̀̀ɔ̀. Aà yè̀εε làa, asa i p̀̀e ble g̀̀ɔ̀ bee ge gwá beeo.

²¹ Ké nɔ̀epi mò Saulu kíí, a è gili gèaàgu maamaa, ɔ̀ a ò̀̀: Mapi n z̀̀blena ma n yã̀mà, ma azía kaikè, ma yá p̀̀ ní ò̀mεε kè. ²² N n z̀̀blena yã̀ma sa. To mà ble dilenε, ní ble, ké n gbãakũ, ní gèzεa. ²³ Ǿ Saulu gí à m̀̀: Má p̀̀bleo. Ké aà ìwaɔ̀ nà̀εwà sãnu ní nɔ̀epio, ɔ̀ à ní yã̀mà. Ǿ à fè̀le búsuu à z̀̀le liiwa. ²⁴ Nɔ̀epi zunεb̀̀lɔ̀ mekpaa ví dɔ̀a a be. A gè a dè g̀̀ɔ̀, ɔ̀ à p̀̀eti sè a dè à kàa kè̀d̀. ²⁵ A d̀̀le Saulu ní a ìwaɔ̀nε. Aa blè,

‡ 28:17 1Sam 15:28 § 28:18 1Sam 15:3-9

ṣ aa f̄l̄ε tà gwá bee ḡṣṣ.

29

Filit̄ε k̄iaṣ Davidi gb̄æa Zikilaga

¹ Filit̄εṣ ní z̄iḡṣṣ k̄āaa Af̄eki, mé Isailiṣ b̄oṣo ku Yezel̄εε nib̄onai. ² Filit̄ε k̄iaṣ lé ḡē ní ní z̄iḡṣṣ ḡāliṣ, an keeṣ gb̄ēṣon bas̄obas̄o, an keeṣ òaas̄oṣo. Davidi ní a gb̄éṣo té ní k̄p̄e ní Akisiṣo. ³ Ṣ Filit̄ε k̄iap̄iṣo Akisi là à mè: Ebel̄uε beeṣo s̄ṣ be? A w̄emá à mè: Davidin ke. Isailiṣo kí Saulu ìw̄æε ȳāa. A ḡṣṣoplak̄eman̄o. A w̄ē k̄eman̄o se. Sea za ḡṣṣo p̄ó à mè ma k̄íi e gb̄ā, mi ȳæ ew̄à. ⁴ Ṣ k̄ip̄iṣo k̄p̄ēnek̄èaàn̄o aa mè: Ḡṣepi gb̄æ aà ta gu p̄ó ní k̄p̄aw̄au. A e géwan̄o z̄ilauo, ké asu liaawan̄o weo ȳái. K̄pelewa a e ke na ní a diioi, mé i ke aà tá ní wá gb̄ēṣo mio bàasioa? ⁵ Davidi p̄ó wà les̄i wà ṣw̄à aà ȳá musun weo lò? Wà mè:

Saulu gb̄éṣo d̄èd̄e òaa ṣoṣo (1.000),
Davidi s̄ṣ òaas̄oṣo l̄εε k̄wi (10.000).

⁶ Ṣ Akisi Davidi s̄isi a òè: Má s̄i ní Diio n kem̄εε gb̄ēmaa ũε, mé n ḡεaman̄o z̄ilauo k̄ēm̄εε na, asa sea za ḡṣṣo p̄ó n m̄o ma k̄íi e gb̄ā, mi ȳæ emao. Ama ní maa k̄iaṣn̄eṣo. ⁷ Ea tá ní n aafianao, ké ñsu ȳæ ke à ke ñio. ⁸ Ṣ Davidi Akisi là à mè: Bó má k̄èi? Sea za ḡṣṣo p̄ó ma m̄o n k̄íi e gb̄ā, bó ní èai? Bóȳai má e gé z̄ik̄ai ní ma dii kí ib̄eṣoṣo ni? ⁹ Ṣ Akisi òè: Má d̄ṣo ké ní maam̄εε lán Lua malaikaewa, āma wá k̄iaṣo mè ñsu géwan̄o z̄ilauoε. ¹⁰ Tó gu d̄ò, f̄el̄ε k̄ṣṣk̄ṣṣo ní n dii Saulu z̄òbl̄ena p̄ó m̄ònn̄oṣo, í tá. ¹¹ Ṣ Davidi f̄el̄ε k̄ṣṣk̄ṣṣo ní a gb̄éṣo, aale tá Filit̄εṣo b̄usu. Filit̄εṣo s̄ṣ aa ḡè Yezel̄εε.

30

Davidi Amalekiṣo mid̄ea

¹ Davidi ní a gbéṣò kà Zikilaga a gṛṛ àaṣṣdezi. A mṛ lè Amalekiṣ mṛ lélei Negene bṛsuwa ní Zikilagao ní kpe. Aa lèlè Zikilagawa, aa tesṣwà. ² Aa nṛe pṛ kú weṣ kùkù, nenṛenṛo ní nṛezṣṣo pfi. Aai ní gbṛe deo, aa ní séle aa zesèrínṛe. ³ Ké Davidi ní a gbéṣò kà ní be wéleu, aa è wà tesṣwà, wà ní nṛeṣo ní ní negṣeṣo ní ní nenṛeṣo kùkù. ⁴ Davidi ní gbé pṛ kuanṣṣ wiilè aa ṣòlò e an yèe làa, e aa fì lé ṣòlṣ lo. ⁵ Wà Davidi nṛ mèn plaṣ Ainṛaṣ ní Abigailio kù wà tàrínṛ. ⁶ Davidi wétèa è maamaae, asa wàle me wà aà pápa ní gbṛeṣo wà de. Gbṛpii nṛse ṣṣkpà an negṣeṣo ní ní nenṛeṣo yá musu. Davidi gbāa'è Dii a Luawa, ⁷ ṣ a ò sa'ona Abiataae: Mṛ ní n sa'o'ulao. Ké à mṛòè, ⁸ ṣ Davidi yāgbèaṣ Diiwa à aà là à mè: Mà péle gbāamṛneṣepiṣzi má ní lea? A òè: Péleñzi, níyṣ ní le, ní n gbéṣò suaba. ⁹ Davidi dàzeu ní gbṛeṣon ṣaa àaṣṣ. Ké aa kà Besoo swai, gbṛeṣo gṣ we. ¹⁰ Gbṛeṣon ṣaa doṣ yèe làa, aai fṣ bùa swapiwao, ṣ Davidi bùa à péle ní gbṛewa ní gbṛeṣon ṣaa plaṣ.

¹¹ Aa Egipi gbṛe è sṛu, ṣ aa gèaàṣ Davidi kíi. Aa blè kpàwà a blè. Aa í kpàwà a mṛ. ¹² Davidi aa kaadṣembe gii kpàwà ní vṛeṣe kàao mèn pla a sò. Davidi aà me sù, asa à kè fāane àaṣ gwāasín àaṣ pṛblesai imisaie. ¹³ Davidi aà là à mè: Dé gbṛén n ùi? N bṛ máe? Davidi Egipi gbṛépi mè: Amaleki zṣn ma ù. A gṛṛ àaṣn ke, ma dii pākpāmaziè, ké mále gyáke yáí. ¹⁴ Wa lele Negene bṛsuwae, gu pṛ Keletio kuu ní Yudaṣ ní Kalebu buiṣ, ṣ wà tesṣ Zikilagawa. ¹⁵ Davidi aà là à mè: Nyṣ fṣ gemanṣ gbṛépiṣ kíia? A wèwà à mè: Tó n legbṛèmeṣ ní Lua tóo ké níyṣ ma deo,

mé n̄yõ ma kpa ma diiwao, má gennõ n̄ k̄ii.

16 ¶ à gèaàno. Ké aa kà, aa n̄ lé aa fãaaa gupiiu, aale poble aale imi, aale pɔnakε n̄ pɔzõ pó aa sèle Filitẽo b̄usuu n̄ Yuda b̄usuoõ yáí. 17 ¶ Davidi s̄ín̄gu à n̄ dede sea za oosiele e gu s̄ia d̄oa oosi. An gb̄e i b̄ok̄ii eo, sema èwaaso gb̄ẽon òaa pla pó di yiongo kpe aa bàalẽo bàasio. 18 Davidi gb̄é pó Amalekiõ n̄ k̄uk̄ũõ suabà píi n̄ a n̄o mèn plaõ. 19 An gb̄e i k̄ésãõ, n̄éf̄en̄en gb̄ẽz̄õõ, n̄eḡõõõ n̄ n̄enõõõ píi. Baa pó pó aa s̄el̄õõ, Davidi èa p̄óp̄io s̄í píi. 20 A s̄ãõ n̄ zuõ n̄àaa, õ aà gb̄éõ p̄ɔtuop̄io kpán'ækè aa m̄è: Davidi p̄õn̄ ke.

21 Ké Davidi kà gb̄ẽon òaa do pó an ȳèèè làa, aai f̄õ gèanoõ, aa ḡõ Besoo swaiõ k̄ii, aa b̄òle dàaàle n̄ gb̄é pó kuaànõõ. Ké Davidi s̄õn̄zi, à f̄okp̄amá, 22 õ gb̄ep̄ã n̄òsev̄aide pó té Davidiziõ m̄è: Lá aai géwanõõ, wá pó pó wá s̄iõ kee kpámáõ, mé i ke an baade na n̄ a n̄éõ bàasio. Aa n̄ se tán̄no. 23 ¶ Davidi m̄è: Ma gb̄éõ, ásu ke màa n̄ pó pó Dii kp̄awáõõ, asa à wá d̄õa, à gb̄ãam̄õn̄ede pó l̄èl̄ewáõ n̄àw̄èe wá ɔz̄i. 24 Gb̄e a yá pó á òe bee sio fá. Gb̄é pó ḡõ aale p̄óõ d̄õaõ aseaa doū n̄ gb̄é pó ḡè z̄ilauõ p̄óõ. Wá kpaalek̄õè s̄áasaa. 25 Ké Davidi yápi d̄il̄e, õ à ḡõ ikoyã ũ Isailiõne za ḡõõ bee e n̄ a gb̄ãõ.

26 Ké Davidi kà Zikilaga, à pó pó a s̄i keeõ kp̄ãsã Yudaõ gb̄ẽz̄õõ pó de a gb̄ẽna ũõne à m̄è: Gba pó á è pó pó wá s̄í Dii ib̄eõwa guuõn̄ we. 27 A kp̄ãsãn̄é Beteli n̄ Lam̄otu N̄eḡev̄eo n̄ Yatiio 28 n̄ Aloeeo n̄ Sifem̄õõ n̄ Es̄em̄õao 29 n̄ Lakalao n̄ Yelameli bui w̄éleõ n̄ Keni w̄éleõ 30 n̄ Ɔõmao n̄ Boo'asãõ n̄ Atakao 31 n̄ Hebl̄õõ n̄ gu pó Davidi beu n̄ a gb̄éõ píi.

31

Saulu ní a negõẽo gagaa (1Lad 10.1-12)

¹ Filitẽo zíkà ní Isailio, ã Isailio bàalèné, an da-side gàga Giliboa gbepòleu. ² Filitẽo pèle Saulu ní a negõẽozi, ã aa aà nẽpio Yonatãa ní Abinadabuo ní Malakisuo dèdè. ³ Zi pò wàle ká Saulu sae pāsikù, ã kàzunao aà pà, à kè'ia maamaae. ⁴ A ò a zikabokūnae: N n fẽnda wo, ní ma zõ ò ma deò. Tó màa no, gyafòdeẽ bee ma zõ, aai kò'o manò. O via aà zikabokūna kù, i weio, ã Saulu a fẽnda sè à azia ò'oa. ⁵ Ké aà zikabokūna è à gà, ã à azia ò'o a fẽndaa sõ, à gaaanò. ⁶ Màa Saulu ní a negõẽ gbẽon àaõo ní a zikabokūnao ní a gbéẽ gàga sãnu gòo doupi zí píi.

⁷ Ké Isaili pò kú guzuleu weo ní gbé pò kú Yuudẽ baaleo è ní zigõo bàalè, mé Saulu ní a néo gàga, aa bàalè aa ní wéleò tò we, ã Filitẽo mò zòleu. ⁸ Ké a gu dò, ã Filitẽo mò, aale pòo wolo gbé pò gàgawa, ã aa Saulu ní a né mèn àaõpio ge è kálea Giliboa gbepòleu. ⁹ O aa Saulu mi zò aa aà gõkebòo wòlowà, ã aa gbéẽ zì aa a baokpàkpa Filitẽo bùsu gupiiu ní ní táakpèe. ¹⁰ Wà aà gõkebòo kàle tãa pò wí me Asetaati kpéu, ã wà aà ge lòo Betesã bíiwa.

¹¹ Ké Yabesi Galadadeo yá pò Filitẽo kè Sauluepi mà, ¹² ã an negõnao fèle píi, aa tãa'ò gwãasin búu bee, aa Saulu ní a néo geò bùa Betesã bíiwa, ã aa tàò Yabesi, aa kàteu we. ¹³ Aa ní wáò sèle aa ví baali gbáu Yabesi, ã aa leyè gòo soplá.

Bibeli Luayátaalá
The Holy Bible in the Boko language spoken in Benin
and Nigeria

copyright © 2010 SIM International

Language: Boko

Translation by: SIM International

Boko Bibeli Luayátaala

This translation, published by the SIM au Benin, was published in 2010.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at ECWA/SIM H.Q., P.M.B. 2009, Jos, Plateau State, NIGERIA.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

ffb0f4b3-18b7-564f-bd5d-307e9e532fb9